

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

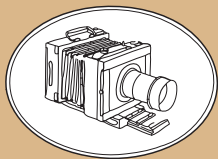
Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

OBJEKTIV

Nr. 136

September 2012

Russiske objektiver 1950-1975

Dansk Fotohistorisk Selskab

Indhold

1

Objektiver til russiske 35mm kameraer

I perioden 1950-1975

Mogens Munch

24

Minox Riga

Frede Hansen

30

Ihagee Kamerawerk

100 år

Klaus-Eckard Riess

38

BILLEDGRUPPEN

Gerhard Ryding

40

August Kotzsch

1936-1910

Klaus-Eckard Riess

44

BOG & UDSILLINGSOMTALE

Flemming Berendt

45

'DIT & DAT'

Foreningsmeddelser, anvisnings- og orienteringsnyt

49

MØDERÆKKEN

Layout & redaktion: Flemming Berendt

Forside: Rumobjektivet Jupiter 3

Objektiver til Russiske 35 mm kameraer i Perioden 1950 - 1975.

Som opfølgning på temahæftet om russiske 35 mm kameraer fra KMZ (Krasnogorsk Mechaniskii Zavod) i perioden 1950-1975 er her en opfølgning, der omtaler de objektiver, der var til rådighed. For hvad er et kamera uden optik?

Det er hensigten, da mange sikkert er interesseret i hvilke objektiv muligheder, der fandtes i den nævnte periode, at gennemgå og beskrive objektiverne. Gennemgangen opdeles i de objektiver, der var til rådighed for målsøger kameraerne (RF) og i de objektiver, der var til rådighed for spejreflekskameraerne.

Selvom temahæftet kun omfattede de kameraer, der blev produceret af KMZ, vil objektiverne også være fra FED i Kharkov, men ikke de, der blev produceret af Arsenal i Kiev, til Kiev kameraerne. Det vil derfor være objektiver, der kan anvendes af følgende kameraer fra KMZ, der omtales:

Zorki, Mir og Drug, der alle anvender objektivfatningen **M39x1mm** (Leica gevindet, benævnt LTM). Arbejdsafstanden er 28,8 mm.

De fleste af objektiverne er kopier eller baseret på tyske objektiver. De tidligste FED objektiver, der produceredes fra ca. 1934 var kopier af Leitz Elmar objektivet. De senere Industar-22 og Industar-50 var kopier af Zeiss Tessar objektivet. Jupiter-12 var kopi af Zeiss Biogon og de andre Jupiter objektiver var kopier af Zeiss Sonnar objektiver. Zeiss produktionsapparat blev demonteret og leveret til Rusland som krigsskade erstatning efter anden verdenskrigs ophør. Derfor er deres objektivkonstruktioner grundlaget for de russiske objektiver.

Objektiver fra KMZ og de øvrige fabrikker, dog ikke FED, har de to første cifre af produktionsåret efterfulgt af et løbenummer, der tilsammen udgør serienummer for objektivet.

Lidt om kamerafabrikkerne.

De fabrikker, der nævnes her, er de der producerede objektiver i den nævnte periode og til 35 mm kameraer, såvel målsøger som spejrefleks.

Gennemgangen tager udgangspunkt i deres logo, som kan ses på objektiverne og dermed afgøre hvilken fabrik de stammer fra.

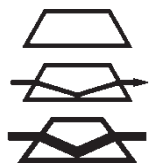
Arsenal i Kiev. Har to fabrikker, der fremstiller objektiver. De ligger i hhv. Nizjin og Uman. Arsenal er også kendt for Kiev kameraerne, hvor de tidlige er kopier af Zeiss Contax. Nævnt her, men ingen objektiver omtales.

FED i Kharkov. Det er også denne fabrik, der startede med at fremstille FED kameraet der er en kopi af Leica II.

LZOZ i Lytkarino. (Lytkarino Zavod Optical glass.) Dette er en optisk fabrik, der hører under KMZ.

KMZ i Krasnogorsk. KMZ står for (Kras-nogorski Mechaniskii Zavod). Krasnogorsk er beliggende lidt udenfor Moskva. Her er vist de tre logoer, der er anvendt af KMZ. Det øverste er kun anvendt i en meget kort periode (1942-49), det næste er anvendt i perioden (1949-??) og det sidste er en moderniseret udgave.

VOMZ Vologda Optical and Mechanical Plant, Vologda.

Senere anvendt logo.

KOMZ Kazan Optical-Mechanical Plant, Kazan

MMZ Minsk Mechanical Plant i Minsk.

ZOMZ Zagorski Optical and Mechanical Plant, Zagorsk (Sergiev posad)

Første logo er anvendt indtil ca. 1962. derefter er anvendt det her viste.

I teksten anvendes forkortelserne til at angive de fabrikker, der har fremstillet det objektiv, der omtales.

1.0 Objektiverne - målsøgerkameraerne.

Indledningsvis nævnes alle de objektiver, der var tilgængelige i perioden til de nævnte kameraer. Efterfølgende beskrives hvert enkelt objektiv og vises med afbildninger af objektivet set fra forskellige vinkler samt evt. diagram der viser linse sammensætningen.

1.1 Vidvinkelobjektiver.

Russar MR-2 f:5,6/20 mm

Orion-15 f:6/28 mm

Jupiter-12 f:2,8/35 mm

1.2 Normalobjektiver

Jupiter-3 f:1,5/50 mm

Jupiter-8 f:2/50 mm

Jupiter-17 f:2/50 mm

Industar-10 f:3,5/50 mm

Industar-22 f:3,5/50 mm

Industar-50 f:3,5/50 mm

Industar-26m f:2,8/50 mm

Industar-61 f:2,8/50 mm

Industar-61L/D f:2,8/50 mm

1.3 Teleobjektiver.

Jupiter-9 f:2/85 mm

Jupiter-11 f:4/135 mm

1.4 Søgere.

Universalsøger (2,8, 3,5, 5, 8,5 & 13,5 cm).

35 mm søger.

85 mm søger.

1.5 Stereoforsats.

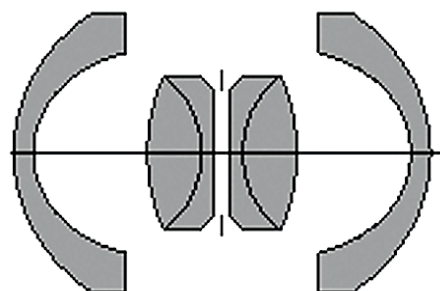
2.0 Vidvinkel objektiver - specifikationer.

2.1 Russar MR-2 f:5,6/20 mm.

Dette objektivrundlag er udviklet af Michael Michaelovitch Rusinov i 1935. I perioden 1942 - 1943 var Rusinov assistent for KMZ, der beteg-

nedes som "fabrik No 393". Selve Russar MR-2 objektivet er udviklet af KMZ i 1957.

Objektivet er kun produceret af KMZ i årene 1958 - 1993. Det findes i to versioner, hvor den ene version er i aluminium og den anden er helt sort. Det er ikke produceret i større antal og derfor forholdsvis svært at finde. For at kunne anvende objektivet hensigtsmæssigt, er der også en special søger, der viser motivet set med 20 mm brændvidde.

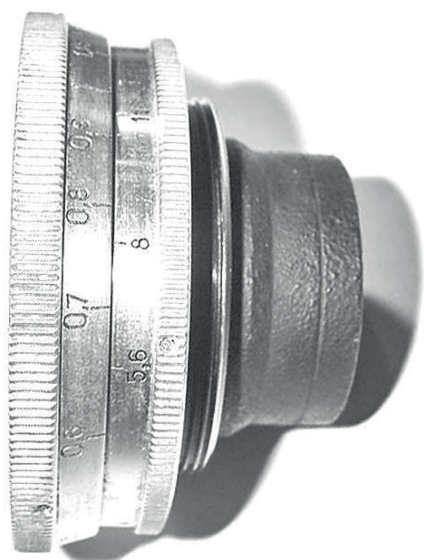
Diagrammet for Russar MR-2 objektivet.

Russar MR-2 objektivet set forfra.

Specialsøgeren for Russar MR-2 objektivet.

Russar MR-2 objektivet set fra siden.

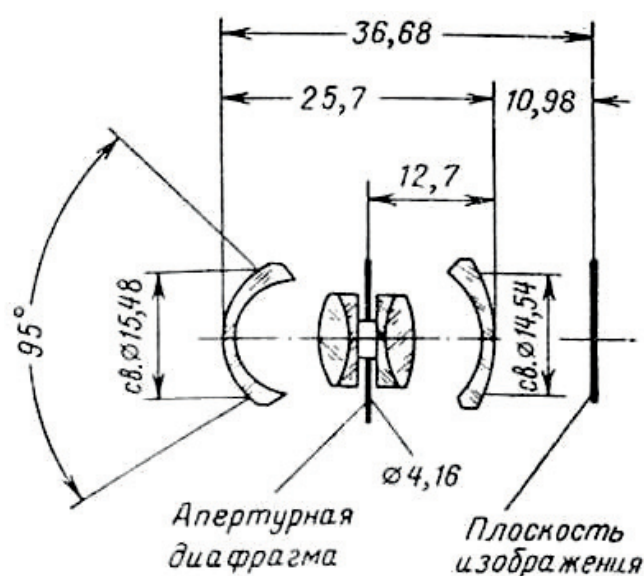
Russar MR-2 objektivet set bagfra.

Et Russar MR-2 i sort udgave fra KMZ.

Tekniske specifikationer:

Brændvidde:	20 mm (nøjagtig: 19,71 mm)
Blænde:	5,6, 8, 11, 16 & 22.
Antal lameller	?
Billedvinkel:	95°
Antal linser:	6 i 4 grupper.
Korteste afstand:	0,5 m.
Opløsning:	Center: 35, kant: 20
Mål:	Ø55 mm, L38,5 mm.
Vægt:	95 gr.
Filter:	Indskruining: 49x0,75 Påstik: 55 mm.

Оптическая схема объектива

Her er vist tegningen med målene for de forskellige bestanddele af Russar MR-2 objektivet.

2.2 Orion-15 f:6/28 mm.

Basiskonstruktionen for dette objektiv er Topogon. Det er udviklet i 1950 og sat i produktion i 1956. Til dette objektiv er der også en specialsøger. Objektivet er fra 1956 produceret af KMZ og fra omkring 1960 af ZOMZ (Zagorsk). Der er produceret nogle få tusinde per år. Orion-15 findes kun i aluminium udgave.

Tekniske specifikationer:

Brændvidde:	28 mm (nøjagtig: 27,94 mm)
Blænde:	6, 8, 11, 16 & 22.
Antal lameller	7
Billedvinkel:	75°
Antal linser:	4 i 4 grupper.
Korteste afstand:	1,0 m.
Opløsning:	Center: 45, kant: 18.
Mål:	Ø51 mm, L53,5 mm.
Vægt:	80 gr.
Filter:	Indskruning: M40x0,5 Påstik: 51 mm.

Orion-15 objektivet set forfra.

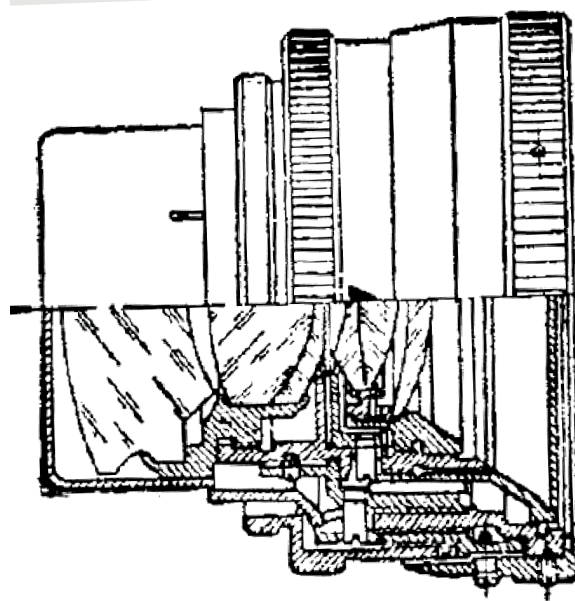

Orion-15 objektivet set fra siden.

2.3 Jupiter-12 f:2,8/35 mm.

Basiskonstruktionen for dette objektiv er Zeiss Biogon 2,8/35 mm. KMZ producerede objektivet med de Zeiss maskiner m.m., man havde fået som krigsskadeerstatning. De allerførste objektiver, blev produceret ud fra Zeiss komponenter og fik betegnelsen B.K. (Biogon Krasnogorsk). De blev produceret fra 1948. Fra 1950 fik objektivet navnet Jupiter-12. Fra 1960 blev Jupiter-12 også produceret af LZOS (Lytkarino).

Det er fremstillet i to versioner – aluminium og sort fra 1975.

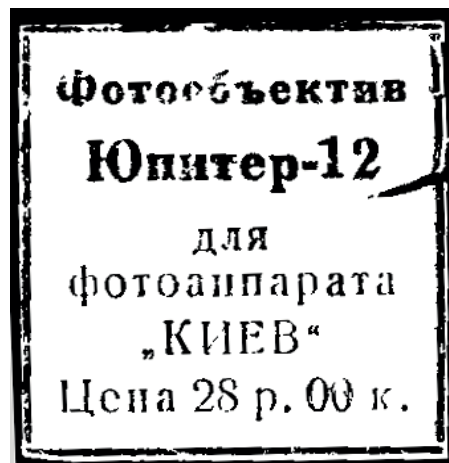
Et gennemskåret Jupiter-12 objektiv.

Jupiter-12 objektivet set forfra.

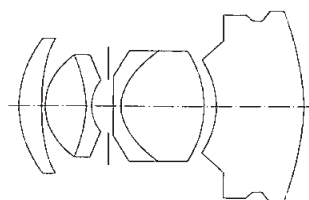
Et sort Jupiter-12 objektic.

Her er vist "prisskiltet" som ofte kan findes på undersiden af den bakelit beholder som objektivet leveres i. Dette er prisen for et Jupiter-12 objektiv til Kiev-kameraet - 28 rubler.

Jupiter-12 objektivet set fra siden.

Diagrammet for jupiter-12 objektivet.

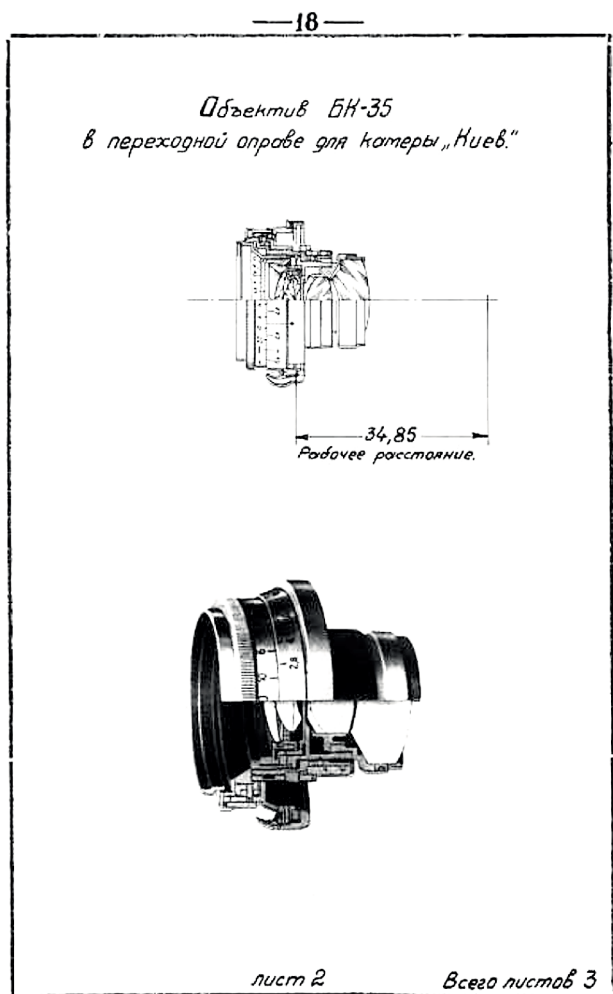
Jupiter-12 objektivet set bagfra med den store linse..

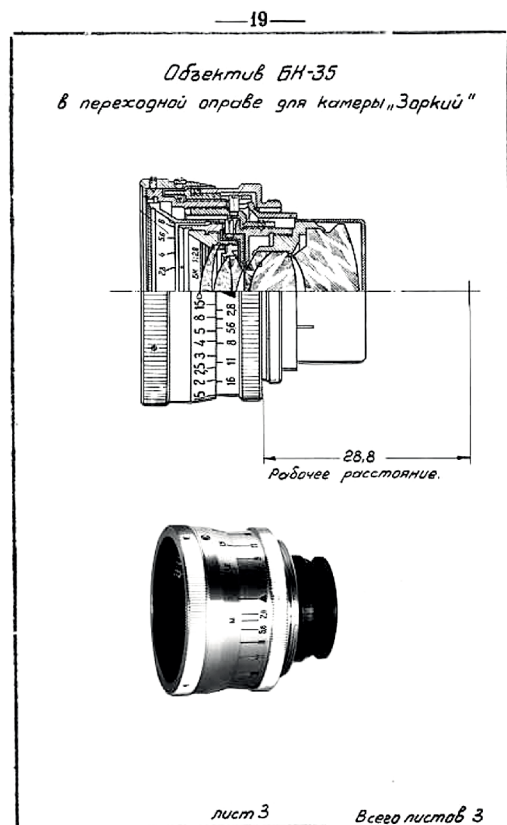
Forsiden af den brugervejledning, som følger med objektivet.

Tekniske specifikationer:

Brændvidde: 35 mm (nøjagtig: 35,7 mm)
 Blænde: 2,8, 4, 5,6, 8, 11, 16 & 22.
 Antal lameller 5
 Billedvinkel: 62° 50'
 Antal linser: 6 i 4 grupper.
 Korteste afstand: 1,0 m.
 Opløsning: Center: 34, kant: 12.
 Mål: Ø51 mm, L53,5 mm.
 Vægt: 95 gr.
 Filter: Indskruining: M40x0,5
 Påstik: 51 mm.

SSiden med ZK-35 (senere Jupiter-12) fra kataloget fra 1949. Det er med Kiev bajonet (Contax).

Siden med ZK-35 (senere Jupiter-12) fra kataloget fra 1949. Det er med M39 x 1 mm skruefatning (Leica gevind berergnet for bl.a. Zorki).

—17—

Фотографический объектив
„Юпитер-12 БН-35 1:2,8“

НАЗНАЧЕНИЕ: *Объектив предназначен для малоформатных камер „Киев“ и „Зоркий“ и применяется для съемки с широким полем изображения с близких расстояний.*

КРАТКИЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ

1. Фокусное расстояние	<i>35 мм 35,7 мм</i>
2. Относительное отверстие	<i>1:2,8</i>
3. Поле изображения	<i>62°50'</i>
4. Формат снимка	<i>24x36 мм</i>
5. Установленные диафрагмы	<i>2,8; 4; 5,6; 8; 11; 16; 22</i>
6. Разрешающая сила:	
в центре снимка	<i>34 л/мм</i>
по полю	<i>12 л/мм</i>
7. Габариты	<i>ф 57,250 / для Киев /; ф 48,250 / для Зоркий /</i>
8. Вес	<i>110 гр / для Киев /; 95 гр / для Зоркий /</i>

лист 1 Всего листов 3

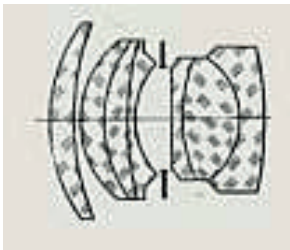
изд. 518

Siden med de tekniske specifikationer for ZK-35 (Jupiter-12) – igen fra 1949 kataloget.

3.0 Normalobjektiver - specifikationer.

3.1 Jupiter-3 f:1,5/50 mm.

Objektivet stammer fra Zeiss og blev overdraget til KMZ som krisskadeserstatning ved anden verdens-krigs ophør. De tidligste objektiver blev produceret af Zeiss dele (linser og fatninger) under navnet Z.K. 1,5 (Zonnar Krasnogorsk). De første anvendtes til Kiev kameraet (Zeiss Contax) med bejonetfatning hertil. Senere, d.v.s. fra 1949, blev det produceret under navnet Jupiter-3. fra 1956 blev det også produceret af Optek og fra 1962 af ZOMZ.

Her er vist linsekonstruktionen.

Jupiter-3 objektiv set forfra.

Jupiter-3 objektiv set fra siden.

Jupiter-3 objektiv set fra bagsiden.

Tekniske specifikationer:

Brændvidde:	50 mm (nøjagtig: 52,45 mm)
Blænde:	1,5, 2, 2,8, 4, 5,6, 8, 11, 16 & 22.
Antal lameller	13
Billedvinkel:	44° 50'
Antal linser:	7 i 3 grupper.
Korteste afstand:	0,9 m.
Opløsning:	Center: 30, kant: 14.
Mål:	Ø51 mm, L53,5 mm.
Vægt:	135 gr.
Filter:	Indskrining: M40x0,5 Påstik: 42 mm.

Jupiter-3 er også produceret i en helt sort version, som vises her.

Også på markedsføringssiden blev der gjort noget. Her vises lidt af brochuren for objektivet med tekst på såvel russisk, engelsk, tysk som fransk. Man har helt sikkert satset på en eksport og dermed indtægt i fremmed valuta.

„JUPITER-3“

ФОТООБЪЕКТИВ
PHOTOGRAPHIC LENS
PHOTOGRAPHISCHES OBJEKTIV
OBJECTIF

MASHPRIBORINTORG
M O S K V A S S S R

**ФОТООБЪЕКТИВ
ЮПИТЕР-3**

PHOTOGRAPHIC LENS
PHOTOGRAPHISCHES
OBJEKTIV
OBJECTIF
JUPITER-3

- предназначен для фотоаппаратов „Киев“, „Зоркий“ и ФЭД для моментальных съемок в условиях слабой освещенности, а также для съемок с очень короткой экспозицией;
- соединяется с камерой: фотоаппаратов „Зоркий“ и ФЭД при помощи резьбы; фотоаппарата „Киев“ при помощи байонета со штыковым замком.
- is intended for use with miniature cameras of the „Kiev“, „Zorki“ and FED families. It offers excellent service when split-second exposures are needed in poor illumination conditions and when shortest available exposure times are used;
- is coupled to „Zorki“ and FED cameras by means of thread, and is bayonet-mounted on „Kiev“ cameras.
- ist für die „Kiev“, „Zorki“- und FED-Kameras bestimmt und für Momentaufnahmen bei schwacher Beleuchtung sowie für Aufnahmen mit sehr kurzer Belichtungszeit geeignet;
- wird mit der „Zorki“- und FED-Kamera durch ein Gewinde, mit der „Kiev“-Kamera aber durch einen Bajonettverschluss gekoppelt.
- est destiné aux appareils photographiques „Kiev“, „Zorki“ et „FED“ pour effectuer des prises de vues instantanées dans des conditions de faible éclairément ainsi que des prises de vues avec des temps de pose très courts;
- est vissé sur le boîtier: des appareils „Zorki“ et „FED“ par filetage; de l'appareil „Kiev“ par assemblage et fermeture à baïonnette.

Her lidt yderligere specifikationer.

Основные данные
Features
Hauptdaten
Caractéristiques principales

Фокусное расстояние, мм Focal length, mm Brennweite, mm Distance focale, mm	52,4
Относительное отверстие Relative aperture Relative Öffnung Ouverture relative	1:1,5
Поле зрения, град Angle of view, deg Sehfeldwinkel, Grad Champ, degr	45
Пределы шкалы расстояний, м Focusing range, m Entfernungsskalenbereich, m Gamme de l'échelle des distances, m	1—∞
Рабочее расстояние объектива с переходной оправой, мм: Working distance, with adapter ring, mm: Arbeitsweite des Objektivs mit Übergangsfassung, mm: Tirage optique de l'objectif avec monture intermédiaire, mm:	31, 85
для камеры фотоаппарата „Киев“ for „Kiev“ camera für „Kiev“-Kamera pour boîtier de l'appareil „Kiev“ для камеры фотоаппарата „Зоркий“ и ФЭД for „Zorki“ and FED cameras für „Zorki“- und FED-Kameras pour boîtiers des appareils „Zorki“ et „FED“	28,8
Разрешающая способность объектива при полном относительном отверстии, линий на 1 мм: Resolving power at full aperture, lines per mm: Auflösungsvermögen des Objektivs bei vollständiger relativer Öffnung, Streifen pro 1 mm: Pouvoir résolvant de l'objectif à ouverture relative totale, nombre de raies au millimètre:	30
в центре поля central in Bildfeldmitte au centre du champ	

Forsiden af brochuren, der omtaler de tekniske data.

— 8 —

Фотографический объектив
„Юпитер-3“ f=50 1:1,5 / 34-50

НАЗНАЧЕНИЕ: Сверхсветосильный объектив
предназначается для малоформатных камер
„Киев“ и „Зоркий“ и применяется при съемках
в условиях малой освещенности.

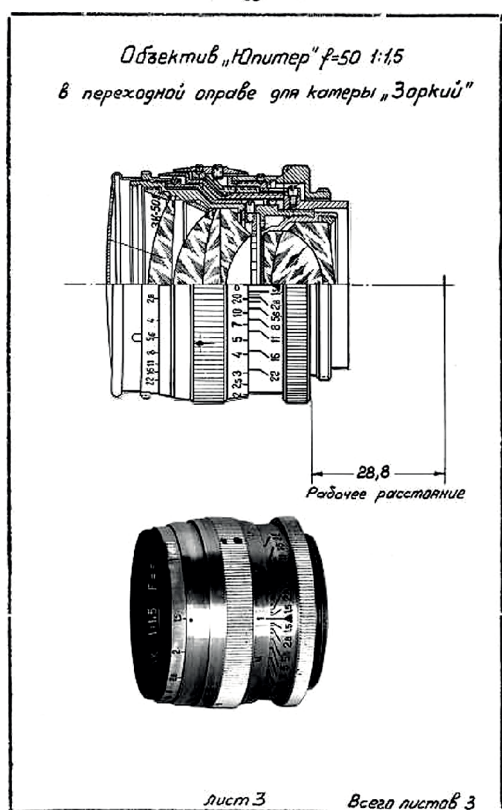
КРАТКИЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ

1. Фокусное расстояние	<u>50 мм 52,45 мм</u>
2. Относительное отверстие	<u>1:1,5</u>
3. Поле изображения (2θ)	<u>44° 50'</u>
4. Формат снимка	<u>24×36 мм</u>
5. Установки диафрагмы	<u>1,5; 2; 2,8; 4; 5,6; 8; 11; 16 и 22</u>
6. Разрешающая сила: в центре снимка по полю	<u>30 лин/мм</u> <u>14 лин/мм</u>
7. Габариты	<u>ф 50, в 40 / 9-Киев / ф 48, в 50 / 9-Зоркий /</u>
8. Вес	<u>132 гр. / 9-Киев / 135 гр. / 9-Зоркий /</u>

лист 1 Всего листов 3

34 ж. 518

En side fra kataloget fra 1949 vedr. Jupiter-3.

Det gennemskårne Jupiter-3 fra 1949 kataloget.

3.2 Jupiter-8 f:2,0/50 mm

Objektivet er oprindeligt Zeiss Sonnar 2/5cm, der er udviklet i 1930'erne og er beregnet af Ludwig Bertele. Det blev oprindeligt anvendt til Zeiss Contax kameraerne. KMZ fik efter anden verdenskrig over-draget dokumentation, materialer og produktionsudstyr, som krigsskade erstatning. KMZ startede produktion i 1948, hvor objektiverne fremstilledes af Zeiss dele under navnet Z.K. (Zonnar-Krasnogorsk). M.D.Maltsev

var involveret i re-beregning inden man startede produktion af Jupiter-8 i 1950.

Et Jupiter-8 objektiv set fra fronten. Det er et KMZ produceret objektiv (se logo).

Variant (tidlig) med "håndtag" til afstandsindstilling.

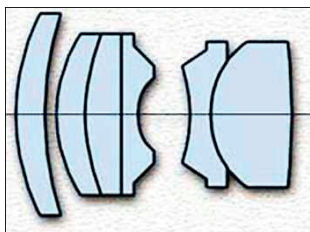
Jupiter-8 set fra siden.

Jupiter-8 set fra bagsiden med objektivevindt,

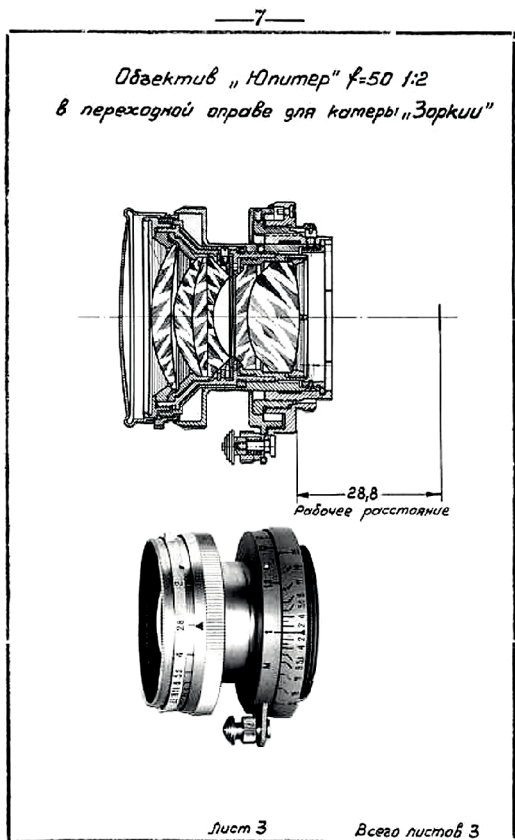
Tekniske specifikationer:

Brændvidde:	50 mm (nøjagtig: 52,45 mm)
Blænde:	2, 2,8, 4, 5,6, 8, 11, 16 & 22.
Antal lameller	9
Billedvinkel:	45°
Antal linser:	6 i 3 grupper.
Korteste afstand:	1,0 m.
Opløsning:	Center: 30, kant: 14.
Mål:	Ø48 mm, L45 mm.
Vægt:	130 gr.
Filter:	Indskruning: M40x0,5 Påstik: 42 mm.

Diagrammet, der viser linsekonstruktionen.

I næste spalte vises et par sider fra kataloget fra 1949. Som man kan se, var der også en sammenklappelig udgave af Jupiter-8. Jeg er dog aldrig stødt på et eksemplar,

Siden fra 1949 kataloget for Jupiter-8.

— 5 —	
Фотографический объектив	
„Юпитер“ $f=50$ 1:2 / 3H-50/2/	
НАЗНАЧЕНИЕ: Светосильный объектив	
предназначается для малоформатных камер „Киев“ и „Зоркий“ и применяется для съемок различного характера, как универсальный	
КРАТКИЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ	
1. Фокусное расстояние	52,40 мм
2. Относительное отверстие	1:2
3. Поле изображения (2 β)	45°
4. Формат снимка	24×36 мм
5. Установки диафрагмы	2; 2,8; 4; 5,6; 8; 11; 16 и 22
6. Разрешающая сила:	
в центре снимка	30 лн/мм
по полю	14 лн/мм
7. Габариты	$\phi 46, L-40$ 9/Киев; $\phi 48, L-45$ 9/Зоркий
8. Вес	108 гр 9/Киев; 130 гр 9/Зоркий
Лист 1 Всего листов 3	

Tekniske specifikationer for Jupiter-8 fra 1949 kataloget.

Også Jupiter-8 objektivet findes som en helt sort model. Det er fra den senere periode som vi her omtaler, da den fremkom til Zorki-4K kameraet (1975).

Jupiter-8 i sort udgave.

3.3 Jupiter-17 f:2,0/50 mm

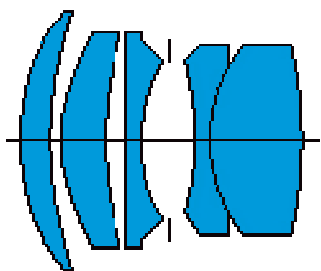
Jupiter-17 er udviklet (beregnet) for at skabe et objektiv, der var billigere at producere end Jupiter-8 objektivet, som det var planen at det skulle erstatte.

Objektivet er udviklet (beregnet) af KMZ i 1955, hvor flg. var involveret i beregningen: G. I. Yevsegev (chef), V. Martinor, V. Orlova og R. Antipov. Designer var S. A. Malin.

Objektivet kom dog aldrig i en egentlig serieproduktion. Det blev dog produceret i 1960.

Et Jupiter-17 objektiv, der ligner Jupiter-8 til forveksling.

Diagrammet for linseopbygningen.

Tekniske specifikationer:

Brændvidde:	50 mm (nøjagtig: 52,5 mm)
Blænde:	2, 2,8, 4, 5,6, 8, 11, 16 & 22.
Antal lameller	?
Billedvinkel:	45°
Antal linser:	5 i 4 grupper.
Korteste afstand:	1,0 m.
Opløsning:	Center: 30, kant: 16.
Mål:	Ø49 mm, L35 mm.
Vægt:	140 gr.
Filter:	Indskruning: M40x0,5 Påstik: 42 mm.

3.4 Industar-10 f:3,5/50 mm

Blev først produceret af FED der anvendte objektivet fra 1934 til FED kameraerne.

Objektivet findes i mange varianter, der alle er af den sammenklappelige type.

Tekniske specifikationer:

Brændvidde:	50 mm (nøjagtig: 52,45 mm)
Blænde:	3,5, 4, 5,6, 8, 11, & 16.
Antal lameller	?
Billedvinkel:	47°
Antal linser:	4 i 3 grupper.
Korteste afstand:	1 m.
Opløsning:	Center: 30, kant: 19.
Mål:	Ø51 mm, L53,5 mm.
Vægt:	135 gr.
Filter:	Indskruning: M40x0,5 Påstik: 42 mm.

3.5 Industar-22 f:3,5/50 mm.

Findes i principielt to typer til målsøgerkameraerne. Den ene type er det sammenklappelige, der er det mest producerede. Den anden type er det faste, der kun er produceret i få antal.

Det faste findes i to varianter, der hver især er produceret i ca. 2.000 stk. i 1952. Formålet har givet være, at forenkle produktionsprocessen.

Det sammenklappelige er produceret fra 1950 og i et antal varianter.

Objektivet er oprindeligt beregnet af GOI (det optiske institut i Leningrad / St. Petersburg og opdateret af M. D. Maltsev.

Det sammenklappelige Industar-22 objektiv set fra siden.

Det sammenklappelige Industar-22 set forfra.

Det sammenklappelige Industar-22 set fra bagsiden.
Bemærk, at objektivets serienr. findes her. På næste billede er det vist tæt på.

Det faste Industar-22 objektiv set fra siden.

Det faste Industar-22 set forfra. Man kan her se, at det har serienr. På fronten sammen med KMZ logo.

Det faste Industar-22 set fra bagsiden.

Tekniske specifikationer:

Brændvidde:	50 mm (nøjagtig: 51,39 mm)
Blænde:	3,5, 5,6, 8, 11, & 16.
Antal lameller	?
Billedvinkel:	46°
Antal linser:	4 i 3 grupper.
Korteste afstand:	1,0 m.
Opløsning:	Center: 32, kant: 20.
Sammenklappeligt objektiv:	
Vægt:	80 gr.
Fast objektiv:	
Mål:	Ø48,5 mm, L45 mm.
Vægt:	95 gr.
Filter:	Indskrining: M23x0,5 Påstik: 36 mm

Produceret af KMZ fra 1948 og fra 1950 også af KOMZ.

3.6 Industar-50 f:3,5/50 mm.

Findes i mange versioner og varianter. Udover at være produceret til målsøgerkameraer, er det også produceret som forstørrelsesoptik, til medicinsk endoskopi og selvfølgelig til spejlreflekskameraer.

Det findes som sammenklappeligt og som fast objektiv til brug på målsøgerkameraer. Den overvejende del er det faste objektiv. Industar-50 er produceret af KMZ fra begyndelsen af 1950'erne. Udover at det findes som fast objektiv, så er dette i såvel en aluminiums udgave, som i en helt sort.

Beregningen af objektivet er foretaget af M. D. Maltsev.

Her er vist to sammenklappelige Industar-50 objektiver, der er produceret af henholdsvis LZOS og KMZ.

Et sammenklappeligt Industar-50 objektiv, der er produceret af LZOS.

Fast Industar-50 objektiv fra KMZ (1960).

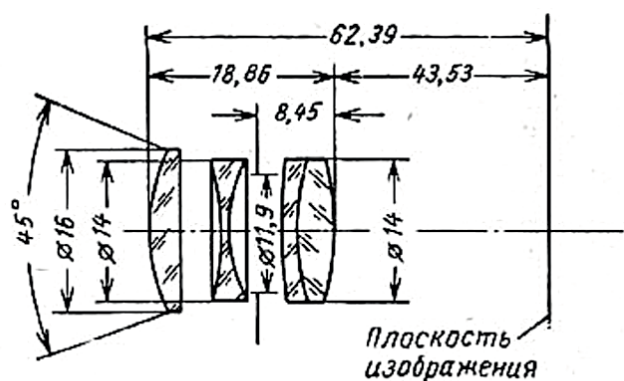
Her ser vi det set fra siden.

Forsiden fra brugervejledningen for Industar-50.

Tekniske specifikationer:

Brændvidde: 50 mm (nøjagtig: 52,48 mm)
Blænde: 3,5, 5,6, 8, 11, & 16.
Antal lameller 7
Billedvinkel: 45°
Antal linser: 4 i 3 grupper.
Korteste afstand: 1,0 m.
Opløsning: Center: 38, kant: 22.
Sammenklappeligt objektiv:
Vægt: 80 gr.
Fast objektiv:
Mål: Ø53 mm, L45 mm.
Vægt: 112 gr.
Filter: Indskrining: M23x0,5
Påstik: 36 mm

Оптическая схема объектива

Her er diagrammet for objektivet.

3.7 Industar-26m f:2,8/50 mm.

Industar-26m er beregnet af GOI og primært produceret af FED til deres kameraer. Det er dog også produceret i lille antal af KMZ. FED startede produktion i 1955 og KMZ producerede objektivet i 1954 – 1957.

Objektivet findes i flere varianter. Det findes hovedsageligt anvendt på FED kameraer.

Industar-26m med bakelitæske og kontrolseddel.

Objektiv produceret af FED set skråt forfra

Industar-26m set bagfra.

En anden variant af Industar-26m.

Industar-26m vist set fra siden.

Tekniske specifikationer:

Brændvidde:	50 mm (nøjagtig: 52,41 mm)
Blænde:	2,8, 4, 5,6, 8, 11, 16 & 22.
Antal lameller	7
Billedvinkel:	45°
Antal linser:	4 i 3 grupper.
Korteste afstand:	1,0 m.
Opløsning:	Center: 30, kant: 12.
Mål:	Ø55 mm, L57 mm.
Vægt:	100 gr.
Filter:	Indskruning: M40,5x0,5 mm Påstik: 42 mm

3.8 Industar-61 f:2,8/50 mm.

Industar-61 findes i flere varianter. Det er produceret af FED til deres kameraer, bl.a. FED-2 kameraet. Det forekommer, at man ser det på et Zorki kamera, men det er primært på FED kameraer, at det anvendes.

Industar-61 objektivet vist delvis fra siden.

Industar-61 objektivet vist fra siden.

"Zebra" udgaven – skiftevis hvide og sorte ringe (52 mm).

"Zebra" udgaven set forfra (52mm)

Industar-61 med brændvidde 53 mm..

Tekniske specifikationer:

Brændvidde:	50 mm (nøjagtig: 52,41 mm)
Blænde:	2,8, 4, 5,6, 8, 11, 16 & 22.
Antal lameller	7
Billedvinkel:	45°
Antal linser:	4 i 3 grupper.
Korteste afstand:	1,0 m.
Opløsning:	Center: 30, kant: 12.
Mål:	Ø55 mm, L57 mm.
Vægt:	100 gr.
Filter:	Indskruining: M40,5x0,5 mm Påstik: 42 mm

3.9 Industar-61L/D f:2,8/53 (55) mm.

Den væsentlige forskel fra Industar-61 er, at der nu indgår optisk glas med Lanthan, som giver bedre skarphed i billedet. Lanthan er fremstillet af en svagt radioaktiv jordart. Brændvidden er nu 53mm. Objektivet er fremstillet fra ca. 1967 og betegnes som det, med den bedste opløsning af alle objektiver med M39 x 1 mm fatning (LTM).

Industar-61L/D set skråt forfra (53mm).

Industar 61-L/D set forfra (55mm).

Objektivet findes også med brændvidde angivelse på 55 mm. Navnet på objektivfronten ses dels som I-61L/D og dels som Industar-61-L/D med kyrillisk skrift som vist på de ovenstående billeder.

Industar-61/D findes med forskellige farver for angivelsen af blændeangivelsen for dybdeskarpheden.

Industar-61L/D med anden farvekombination.

Tekniske specifikationer:

Brændvidde:	53 mm (nøjagtig: 52,41 mm)
Blænde:	2,8, 4, 5,6, 8, 11, 16 & 22.
Antal lameller	
Billedvinkel:	45°
Antal linser:	4 i 3 grupper.
Korteste afstand:	1,0 m.
Opløsning:	Center: 40, kant: 28.
Mål:	Ø55 mm, L57 mm.
Vægt:	100 gr.
Filter:	Indskrining: M52x0,5 mm Påstik: 54 mm

4.0 Teleobjektiver - specifikationer.

4.1 Jupiter-9 f:2/8,5 cm

Objektivet er oprindeligt Zeiss Sonnar 2/8,5 cm, der blev udviklet i 1930'erne til brug med Zeiss Contax. Det er beregnet af Ludwig Bertele hos Zeiss. I lighed med de øvrige Jupiter objektiver blev Zeiss specifikationer, produktionsudstyr og dele overdraget til Rusland som krigsskade-erstatning efter anden verdenskrig.

I 1948 startede KMZ produktion baseret på delene fra Zeiss. Disse første objektiver blev benævnt ZK 2/8,5 (Zonnar Krasnogorsk). Fra 1950 blev objektivet benævnt Jupiter-9 og var produceret af dele, der var produceret af KMZ. Der blev produceret såvel udgaver med M39 x 1 mm som Contax bajonet til Kiev kameraerne. Fra 1954 startede Arsenal (Kiev fabrikken) produktion af Jupiter-9 objektiver til Kiev kameraerne. I 1960 producerede LZOZ og KOMZ Jupiter-9 objektiver til såvel M39 x 1 mm som Kiev og Zenit.

Fra ca. 1970 blev det produceret i en sort udgave.

Et Jupiter-9 objektiv set forfra.

Jupiter-9 set bagfra.

Jupiter-9 set fra siden.

Tekniske specifikationer:

Brændvidde:	85 mm (nøjagtig: 52,41 mm)
Blænde:	2, 2,8, 4, 5,6, 8, 11, 16 & 22.
Antal lameller	
Billedvinkel:	28°
Antal linser:	7 i 3 grupper.
Korteste afstand:	1,15 m.
Opløsning:	Center: 30, kant: 18.
Mål:	Ø60 mm, L52 mm.
Vægt:	335 gr.
Filter:	Indskrining: M49x0,5 mm Påstik: 51 mm

Dette er et Jupiter-9 fra LZOS med opbevaringsdåse .

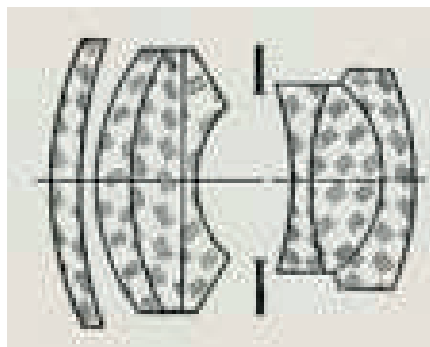
En side fra brochuren fra 1958 for objektiver.

Jupiter-9 2/85 for Fed, Zorki, Leica mount S/N 7007083

Et sort Jupiter-9 objektiv.

Efterfølgende vises et par sider fra 1949 kataloget med specifikationer og tegning af Jupiter-9 (ZK 2/8,5 cm) objektivet.

Linseopbygningen i et Jupiter-9 objektiv.

—11—

Фотографический объектив
„Юпитер-9” $f=85$ 1:2 /ЗК-85/

НАЗНАЧЕНИЕ: Светосильный объектив
 предназначен для малоформатных камер различного
„Миев” и „Зоркий” и применяется для съемки
различного характера и, особенно рекомендуется
 для портретной съемки.

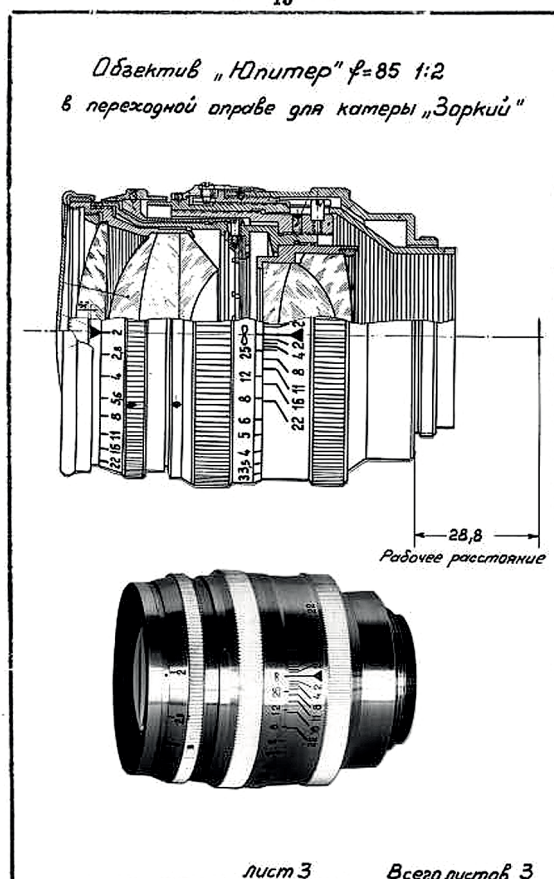
КРАТКИЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ

1. Фокусное расстояние 85 мм
2. Относительное отверстие 1:2
3. Поле изображения 28°50'
4. Формат снимка 24×36 мм
5. Установка диафрагмы 2; 2,8; 4; 5,6; 8; 11; 16; 22
6. Разрешающая сила:
 в центре снимка 30 лин/мм
 по полю 18 лин/мм
7. Габариты ф62,2-70 9/Миев; ф59,2-77 9/Зоркий
8. В е с 330гр 9/Миев; 380гр 9/Зоркий

лист 1 Всего листов 3
 лан. 518

Et par sider fra 1949 kataloget af Jupiter-9 objektivet (ZK 2/8,5 cm).

—13—

4.2 Jupiter-11 f:3/13,5 cm

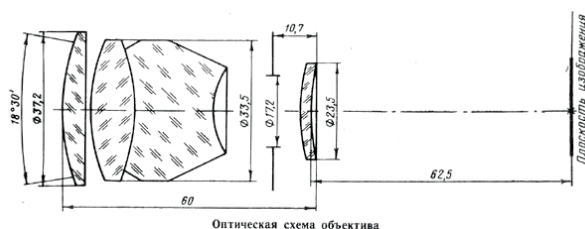
Объективet er oprindeligt Zeiss Sonnar 4/13,5 cm, der blev udviklet i 1930'erne til brug med Zeiss Contax. Det er beregnet af Ludwig Bertele hos Zeiss. I lighed med de øvrige Jupiter objektiver blev Zeiss specifikationer, produktionsudstyr og dele overdraget til Rusland som krigsskade-erstatning efter anden verdenskrig.

I 1948 startede KMZ produktion baseret på delene fra Zeiss. Disse første objektiver blev benævnt ZK 2/8,5 (Zonnar Krasnogorsk). Fra 1950 blev objektivet benævnt Jupiter-9 og var produceret af dele, der var produceret af KMZ. Der blev produceret såvel udgaver med M39 x 1 mm som Contax bajonet til Kiev kameraerne. Fra 1954 startede Arsenal (Kiev fabrikken) produktion af Jupiter-9 objektiver til Kiev kameraerne.

Fra ca. 1970 blev det produceret i en sort udgave.

Jupiter-11 objektiv set fra fronten – produceret af KOMZ.

Linseopbygningen i et Jupiter-11 objektiv.

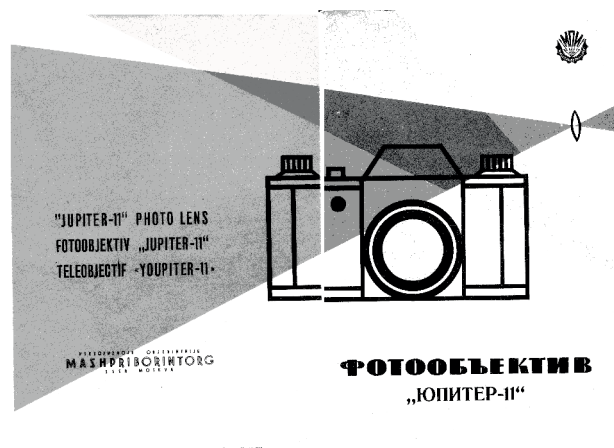
Et Jupiter-11 objektiv set bagfra..

Tekniske specifikationer:

Brændvidde:	135 mm (nøjagtig: 52,41 mm)
Blænde:	4, 5,6, 8, 11, 16 & 22.
Antal lameller	
Billedvinkel:	18°
Antal linser:	4 i 3 grupper.
Korteste afstand:	2,50 m.
Opløsning:	Center: 34, kant: 19.
Mål:	Ø48 mm, L98 mm.
Vægt:	335 gr.
Filter:	Indskrining: M40,5x0,5 mm Påstik: 42 mm

Jupiter-11 objektiv set fra siden med opbevaringsdåse

Brugervejledningens for- og bagside til Jupiter-11.

Фотографический объектив

„Юпитер-11“ $f=135$ 1:4 (ЗК-135)

НАЗНАЧЕНИЕ: Объектив предназначается для малоформатных камер „Киев“ и „Зоркий“, применяется для съемок с дальних расстояний

КРАТКИЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ

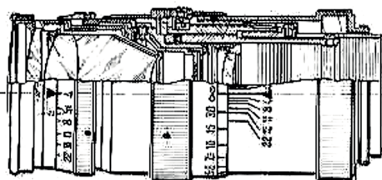
1. Фокусное расстояние 135 мм $135,12$ мм
2. Относительное отверстие $1:4$
3. Поле изображения $18^{\circ}30'$
4. Формат снимка 24×36 мм
5. Установка диафрагмы $4; 5,6; 8; 11; 16; 22$
6. Разрешающая сила:
 - в центре снимка 34 линий/мм
 - по полю 19 линий/мм
7. Габариты $\phi 57, 8-100$ г/Киев; $\phi 50, 8-100$ г/Зоркий
8. Вес 290 гр. г/Киев; 360 гр. г/Зоркий

Лист 1

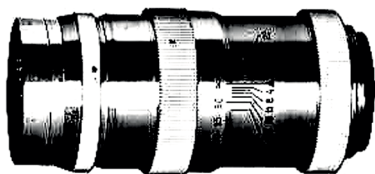
Всего листов 3

Зак. 518

Объектив „Юпитер“ $f=135$ 1:4
в переходной оправе для камеры „Зоркий“

28,8
Рабочее расстояние

Лист 3

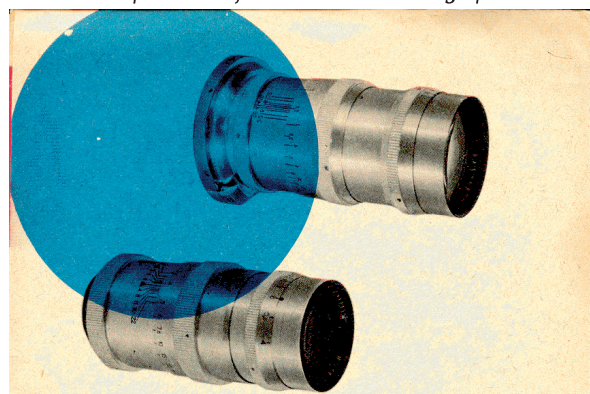
Всего листов 3

Et par sider fra 1949 kataloget af Jupiter-11 objektivet
(ZK 4/13,5 cm).

ФОТООБЪЕКТИВ
„ЮПИТЕР-11“

Et par sider fra en brochure om Jupiter-11.

ФОТООБЪЕКТИВ «ЮПИТЕР-11»

Фотообъектив «Юпитер-11» предназначен для фотоаппаратов типа «Зоркий», «Киев» и «Зенит» и может быть использован для съемки удаленных ландшафтов, архитектурных ансамблей, натюрных съемок растений, диких животных и птиц. Рекомендуется для репортажных съемок с дальних расстояний, а также для фотографов как портретный объектив.

«Юпитер-11» является телеобъективом с просветленной оптикой. Выпускается в двух вариантах: с байонетным замком для камер типа «Киев» и с резьбой для камер типа «Зоркий» и «Зенит». Объектив укомплектован двумя крышками, пластмассовым футляром и паспортом.

“JUPITER-11” PHOTO LENS

The “Jupiter-11” photo lens is intended for photo cameras of the “Zorky”, “Kiev” and “Zenit” type and may be used for photographing distant landscapes, architectural ensembles, as well as plants, wild animals and birds. It is also recommended for camera journalism from great distances and as a portrait lens for photographic studios.

The “Jupiter-11” is a telephoto lens with bloomed optics. Two versions are available: with a bayonet mount for the “Kiev” type cameras and threaded mount for the “Zorky” and “Zenit” type cameras. The lens is furnished with two caps, a plastic case and a Certificate.

5.0 Søgere - specifikationer.

5.1 Universalsøger (2,8, 3,5, 5, 8,5 & 13,5 cm).

For at kunne arbejde med Zorki kameraerne med objektiver med anden brændvidde end 50 mm findes en universalsøger, der også er baseret på Zeiss en konstruktion. Søgeren findes i to hovedvarianter hvor placeringen er hhv højre og venstre vendt. Søgeren kan indstilles til 2,8, 3,5, 5, 8,5 eller 13,5 cm objektiver.

Her er vist de to varianter af universalsøgere.

Forsiden af brugervejledningen til universalsøgeren.

5.2 35 mm søger.

Har man ikke brug for at kunne skifte imellem flere brændvidder findes søgere med kun enkelt brændvidde som denne til 35 mm.

35 mm søger i bakelit.

5.3 85 mm søger.

Har man ikke brug for at kunne skifte imellem flere brændvidder findes søgere med kun enkelt brændvidde som denne til 85 mm.

35 mm søger i bakelit.

6.1 Stereoforsats.

Ud over objektiver, blev der også lavet stereoforsats til brug sammen med standard-objektivet.

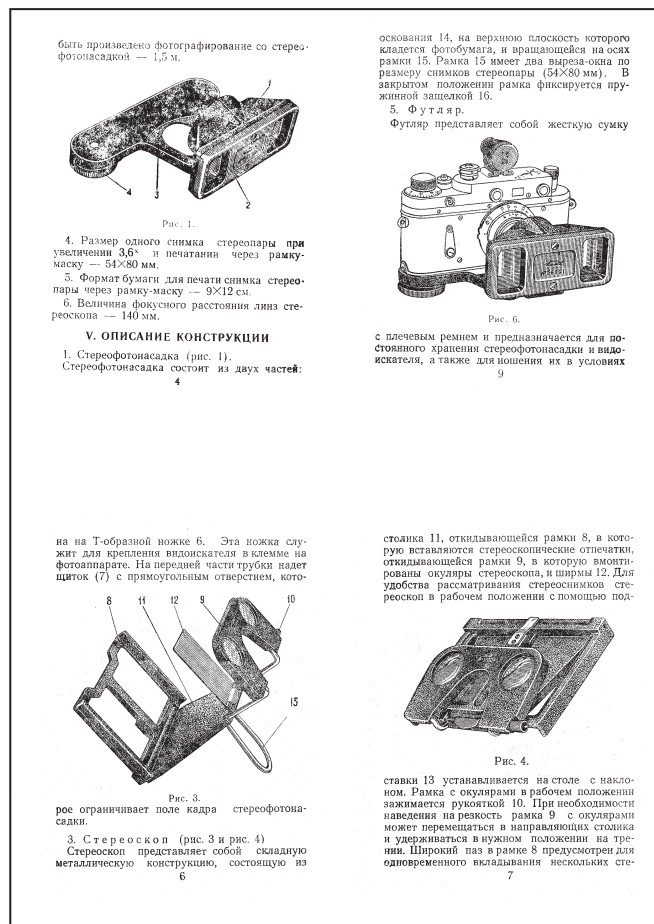
Zorki kamera med specialsøger og stereoforsats.

Her er vist hele udstyret bestående af: Betragter, stereoforsats, kopieringsramme og specialsøgeren.

Æsken som udstyret leveres i.

Her er vist nogle sider fra brugervejledningen for stereoforsatsen.

MINOX RIGA

Frede Hansen

Walter Zapp

Minox Kameraer er blandt de bedst kendte kamera mærker. Ikke fordi der er så mange mennesker, der har haft og brugt et Minox . Det var ikke et billigt kamera. Men fordi de fleste kender til 'spion' kameraet, som det jo blev synonymt med. Minox Riga har en meget omtumlet historie. Og det er den vi skal dykke ned i nu.

Lidt historie

Minox Riga kaldes de Minox kameraer, der er fremstillet i Riga i Letland i perioden 1938 - 1943. Opfinderen af kameraet Walter Zapp er født i Riga - men er af tysk afstamning. Walter Zapp havde tegningerne til kameraet klar i begyndelse af 1935. Og fra denne periode stammer også den 'berømte' træmodel af Minox Riga. Den første prototype af kameraet blev derefter fremstillet i Tallinn i Estland og var klar i 1936. Denne prototype havde et filmformat på 6,5 x 9 mm - altså mindre end det endelige kamera. I september 1936 fik Zapp og hans kompagnon Jürgens kontakt med VEF (Valsts Elektrotehniska Fabrika) i Riga om at sætte kameraet i produktion.

Arbejdet med at lave prototypen havde været besværlig, da det var vanskeligt at finde de rigtige mennesker til at lave delene. Og det var ingenlunde let at finde et firma, der kunne - og ville - fabrikere

det. Men det lykkedes med VEF, som havde den know how der var nødvendig - og som også kunne se idéen i kameraet. Så det 'andet' Minox Riga så dagens lys den 12. april 1938. Kameraet blev langsomt men sikkert populært i store dele af verdenen. Men produktionen blev indhentet af historiens vingeslag.

Den Anden Verdenskrig brød ud den 1. september 1939 med den tyske invasion af Polen. Senere den 17. september fulgte den sovjetiske invasion af Polen - og dermed den de facto deling af Polen, som det var blevet aftalt i den hemmelige del af Molotov-Ribbentrop aftalen fra 1939.

De 3 baltiske lande accepterer et sovjetisk ultimatum ultimo september/primo oktober 1939 - men sovjetiske tropper invaderer de 3 lande den 15. og 16. juni 1940.

Walter Zapp flygter i marts 1941 vestpå. Det lykkes ham at medbringe træmodellen samt prototypen af Minox Riga. Han får kontakt med flere tyske kamerafabrikker - men her under krigen kan der ikke være tale om sætte en produktion i gang i Tyskland.

Tyskland starter sin invasion af Sovjetunionen den 22. juni 1941 - og Riga og Letland kommer på tyske hænder den 10. juli 1941. I slutningen af 1944 kommer de sovjetiske tropper tilbage til Riga - og de sidste tyske tropper holder ud i kystområderne til foråret 1945.

Produktionen

Minox Riga blev fremstillet i perioden 1938 - 1944 (der er lidt tvivl om slutåret er 43 eller 44) - og alle disse omvæltninger kan ses på de kameraer, der blev fremstillet i perioden. Og det er bl.a. det vi skal se nærmere på i det følgende.

Tekniske detaljer om Minox Riga:

- Filformatet er 8 x 11 mm.
- Filmtælleren går til 50 billeder.
- Huset er lavet i rustfrit stål.
- Blokken inde i kameraet er fræset ud i messing.
- Objektivet er et 3 element Minostigmat med en brændvidde på 15 mm og lysstyrke på 3,5. Der er ingen blænde.
- Lukkeren har B,T, 1s - 1/1000 s.
- Der findes et indbygget gulfILTER der kan skydes ind foran objektivet.
- Afstandsindstillingen går fra 0,2 m til uendelig. Søgeren har parallakse udligning.
- Man åbner kameraet og er klar til at tage et billede.
- Når kameraet lukkes trækkes filmen ét billede frem.

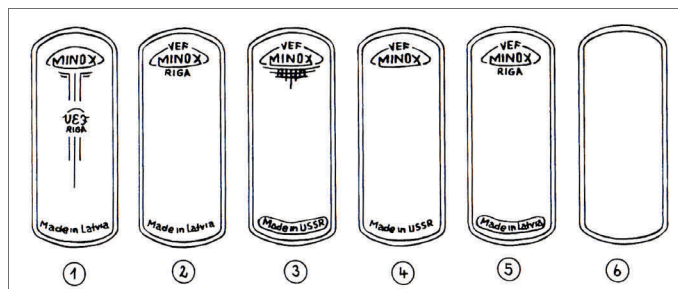
Der findes forskelligt originalt tilbehør til Minox Riga, men det vil jeg ikke komme ind på i denne artikel.

Efter krigen får Walter Zapp produktionen af Minox startet op i Vesttyskland - men der er tale om en videreudvikling, der adskiller sig fra Minox Riga på afgørende punkter. En af de ændringer, man straks bemærker, at de 'nye' Minox'er er lavet af aluminium - og ikke rustfrit stål. Og den oprindelige version havde problemer med kantskarphe den - så der kommer også et nyt objektif Complan på banen. Problemet med kantskarphe den er løst ved, at flere elementer i dette objektif er buede.

Hvilke karakteristika på Minox Riga skal vi så se på ?

- 1: Har fremføringsmekanismen 12 eller 3 tænder ?
- 2: Hvordan ser gravuren på bagsiden ud ?

Der skelnes mellem 6 hovedtyper.

De ser således ud. (Fra reference (1))

Ret beset findes der flere varianter, men her er der tale om lidt besynderlige kombinationer, der klart er lavet efter Anden Verdenskrig - og i visse tilfælde efter 1989 (se senere).

3: Står der 'Pat. App.' eller 'Patented' på bagsiden ?

4: Står teksten 'Minostigmat 3,5 15.' horisontalt eller diagonalt ?

5: Er afstandsindstillingen i meter eller feet ? (siger blot lidt om hvor det skulle sendes hen i verden).

6: Er der 1 eller 2 skruer i enden af kameraet når der er åbent ind til filmmagasinet.

7: Er endestykket med skruerne forkromet ?

8: Er kameraets nummer 'No XXXXX' eller 'XXXXX'. Højest kendte kamera med 'No XXXXX' er 'No 10522' Laveste med 'XXXXX' er '10532'. ('o' i No er understreget — men jeg skriver blot No her)

9: Er der andre gravurer på kameraet ? Her tænkes der på gravurer fra det tyske militær.

Som det ses er der nok at tage fat på.

Men en ting skal vi lige være opmærksom på: Kameraet forbliver i sin konstruktion i det store hele uændret i hele perioden, hvor det produceres i Riga.

Det lavest kendte serie nummer for en Minox Riga er No 01023. Det højest kendte nummer er 18671.

Lukket Minox Riga set fra bagsiden

Minox Riga åbnet til filmmagasinet. Filmkassetten er ikke vist

Teksten horizontal (som her) eller diagonal ?
Minostigmat
1:3,5
F=15

Diagonal starter omkring 'No 06127'

Afstandsindstilling 'm' eller 'f'.
Her er det en 'm'

Åbent Minox Riga klar til optagelse set fra oven.

Hvor sidder de forskellige kendetegn på et Minox Riga?

Er nummeret 'No XXXXX' (som her) eller 'XXXXX' ?

Er fremforingen 3 (som her) eller 12 tandet ?

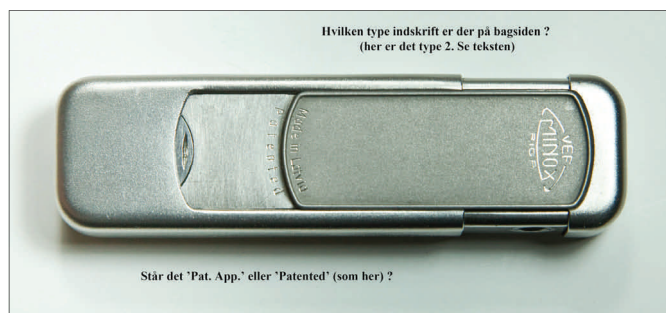
Seneste med 'No' er 'No 10522'. Seneste med 12 tænder er 'No 03062' - men mange der oprindelig 12 er senere bygget om til 3 tandet

Er der 2 (som her) eller 1 skrue i endestykket ?

Er endestykket forkromet og blankt eller halvmat og nubret (som her)

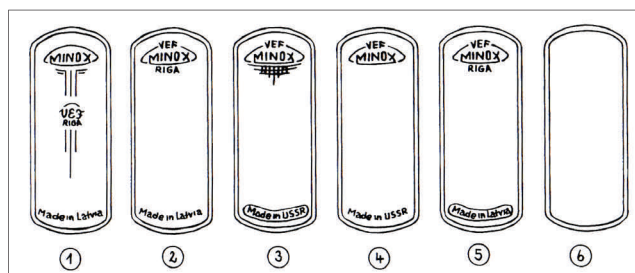
1. skrue starter omkring '12276'
Halvmat og nubret ses fra '11241' - men der findes også forkromede endestykker på senere kameraer

Hvilken type indskrift er der på bagsiden ?
(her er det type 2. Se teksten)

Står det 'Pat. App.' eller 'Patented' (som her) ?

Patented starter omkring 'No 01950'

De kameranumre der er nævnt i det følgende er de numre jeg er bekendt med.

Oftest er det sådan at der ikke er en klar afgrænsning mellem de forskellige faser - og dette betyder også at de numre der nævnes må tages som eksempler.

Fase 1.

I denne fase har Minox Riga bagside nummer 1. Fremføringsmekanismen har 12 tænder. Adskillige kameraer er dog senere ombygget til en 3 tandet version. (formentlig på grund af ændringer i filmkassetten).

Nummeret er skrevet som 'No XXXXX'.

Gravuren foran objektivet er horisontal.

Det seneste kamera med bagside 1 jeg kender er nummer No 01259.

Det seneste kamera med 'Pat.App.' er nummer No 01947.

Der findes Riga'er med 12 tænder helt frem til nummer No 03062.

Alle kameraer har 2 skruer. Endestykket er forkromet og blankt.

Fase 2.

I denne fase er bagsiden type 2. Det starter omkring No 01200.

Fremføringsmekanismen har 12 tænder. Adskillige kameraer er dog senere ombygget til 3 tandet version.

Nummeret er skrevet som 'No XXXXX'.

Gravuren foran objektivet er horisontal.

Det seneste kamera med bagside 2 jeg kender er nummer No 0925. Der findes dog kameraer med lavere nummer med type 3 bagside.

Det første kendte kamera med 'Patented' er nummer No 01783.

Der findes Riga'er med 12 tænder helt frem til nummer No 03062.

Alle kameraer har 2 skruer. Endestykket er forkromet og blankt.

Fase 3.

Denne fase er kendetegnet ved den sovjetiske besættelse af Letland.

De kameraer der var på fabrikken blev ændret til bagside type 3

Dvs.'Riga' er streget over. 'Made in Latvia' er fræset væk og erstattet af 'Made in USSR'.

Det laveste nummer jeg kender med type 3 bagside er 'No 06332' og derefter 'No 06810'. Det højeste nummer med bagside 3 er 'No 08197'. (No 10327 har også bagside 3 - men det kan være en forfalskning).

Alle har 'Patented'.

Fremføringsmekanismen har 3 tænder.

Nummeret er skrevet som 'No XXXXX'.

Gravuren foran objektivet er horisontal. Fra No

06127 skiftes der dog til diagonal.

Alle kameraer har 2 skruer. Endestykket er forkromet og blankt, men ved 'No 06644' begynder det halvmatte og nubrede endestykke at dukke op.

Fase 4.

De Minox Riga'er der laves er nu udstyret med bagside type 4.

Dvs 'Riga' findes ikke mere - og der står nederst 'Made in USSR'.

Lavest kendte med type 4 er 'No 09359' - og det højeste er 'No 10403'.

Alle har 'Patented'.

Fremføringsmekanismen har 3 tænder.

Gravuren foran objektivet er diagonal.

Kameraerne har 2 skruer. Endestykkerne kan være begge typer.

Fase 5.

Denne fase er lidt underlig. Bagsiden er type 2 - så det er efter den sovjetiske besættelse.

Det underlige er at der findes en række kameraer med type 2 inden Fase 6 med type 5 bagsider kommer.

Sidste kendte kamera med 'No' er 'No 10522'. Først kendte med 'XXXXX' er '10532'

Alle har 'Patented'.

Fremføringsmekanismen har 3 tænder.

Gravuren foran objektivet er diagonal.

Kameraerne har 2 skruer. Endestykkerne kan være begge typer.

Fase 6.

Tyskerne har nu besat de baltiske lande, og bagside type 5 dukker op.

Der findes bagsider med type 4 på lager - og 'Made in USSR' bliver fræset væk og erstattet af 'Made in Latvia'. Endvidere bliver 'Riga' tilføjet som på type 2.

Først kendte kamera med type 5 er '11480'. Sidst kendte er '12649'

Alle har 'Patented'.

Fremføringsmekanismen har 3 tænder.

Gravuren foran objektivet er diagonal.

Kameraerne har 2 skruer til '11930' Derefter har (næsten) alle 1 skrue. Endestykkerne er primært den halvmatte nubrede type.

Fase 7.

Under den tyske besættelse produceres der kameraer med type 2 bagside.

Det første kendte i denne serie er '12808'.

Et klenodie under juletræet

Og det sidste er omkring '15300' eller '15900' (Vides ikke med sikkerhed. Se fase 8)
Alle har 'Patented'.
Fremføringsmekanismen har 3 tænder.
Gravuren foran objektivet er diagonal.
Kameraerne har 1 skrue. Endestykkerne er primært den halvmatte nubrede type.
Hvor længe fase 7 varer vides ikke. Men den slutter formentlig på et tidspunkt i 1944.

Tyske gravurer

Under fase 6 og 7 leveres en række kameraer til den tyske hær.
Nogle af disse forsynes med gravurer/stempler der viser hvilke enheder de tilhører.
Der kan f.eks. stå 'WaA505' eller lignende. (WaA betyder Waffenamt. Denne myndighed tildelte numre på udstyr der tilhørte det tyske militær.)
Der er stadig diskussion om dette er 'ægte' stempler - eller om det er noget 'ivrige' sælgere har lavet for at opnå en højere pris. Heckmann (ref 1) er af den mening at det er forfalskninger.

Fase 8.

Nu skulle man jo tro at der ikke laves flere Minox Riga'er. Men igen spiller historien kispus med os.
Jeg ved IKKE om det følgende er rigtigt - men der er noget der tyder på det.
Heckmann (ref 1) skriver at det er korrekt.

Nogle medarbejdere på VEF gemte i slutningen af 1944 de Minox Riga dele der var i produktion under nogle gulvbrædder.
Og der lå de godt, indtil man efter en brand på VEF fabrikkerne i juni 1989 ryddede op og fandt disse kasser.

I al fald dukker der pludselig 'nye' Minox Riga'er op på markedet. De er samlet både i Letland og i andre lande. Men det er helt sikkert, at der ikke er tale om nyproducerede dele da dette ville være alt for besværligt og dyrt. Det besynderlige er, at der pludselig dukker kombinationer op der IKKE er historisk mulige.

F.eks. er '15999' udstyret med en type 1 bagside. Og også med 'Pat.App.'. Men den har 3 tænder og 1 skrue. Så dem der har 'lavet' kameraet har haft en blank bagside - og vel syntes at det kunne være interessant at grave en type 1 bagside. Der har næppe ligget type 1 bagsider helt fra før krigen.
Adskillige numre (16181, 16260 etc) er udstyret med en 'No Name' bagside (type 6).

Gravuren foran objektivet er diagonal.
Endestykkerne er primært den halvmatte nubrede type - omend der også findes blanke forkromede.

Der findes også i denne fase en række Minox Riga'er der ikke er færdigsamlede. Der mangler ganske enkelt forskellige dele på kameraerne.

Fase med Forfalskninger.

Fase 1, fase 3, fase 4 og fase 5 er dyrere end andre Minox Riga'er. Og det lokker jo til at lave forfalskninger. Specielt har der været nogle Fase 1 forfalskninger på markedet. (udover dem fra fase 8)

De første var dog lette at gennemskue da nummeret på den f.eks. var '01401' og ikke 'No 01401'
Men der er senere dukket kameraer op, hvor alt ser tilforladeligt ud - men hvor der alligevel er noget der ikke stemmer.

Det kræver erfaring at spotte de falske kameraer - og de bedste af dem skal man have fingrene i for at kunne afgøre om det er fup eller fakta. Ofte er et af kendetegnede, at kameraet er næsten mint.

Antal Minox Riga kameraer

Og hvor mange Minox Riga'er kender man så i dag ?
Hubert Heckmann og jeg selv fører lister med Minox Riga kameraer.
Jeg har kørt disse to lister sammen og i alt omfatter de data for ca. 650 Minox Riga'er.

Men der findes sikkert mange flere som blot ikke er registrerede på nuværende tidspunkt. Et Minox Riga er ikke noget man smider ud. Men hvor mange 'survivors' (som Heckmann kalder dem) der findes vides ikke.

Men et er sikkert: Minox Riga er et kamera med historie.

Walter Zapp.

Var født i Riga i 1905 og døde i Schweiz i 2003.
Efter perioden i Wetzlar efter Anden Verdenskrig flyttede han til Schweiz. ●

Noter:

- (1) Hubert Heckmann. Minox. Variationen in 8 x 11. 2. Auflage.
- (2) Morris Moses and John Wade. Spycamera. The Minox Story.

Evt. rettelser eller tilføjelser: Autor Frede Hansen, Johs. V. Jensens Allé 56, 1.tv. 2000 Frederiksberg.
E-mail elmanhansen@gmail.com

IHAGEE KAMERAWERK

100 ÅR

Klaus-Eckard Riess

Det er 100 år siden, at en af fotohistoriens berømteste kamerafabrikker blev grundlagt i Dresden. For mange er Ihagee Kamerawerk næsten synonymt med sit mest kendte og epokegørende produkt Exakta.

Personlige erindringer

Selv hørte jeg navnet Ihagee for første gang i 1950. På dette tidspunkt var jeg 11 år gammel og boede med min mor, mine to brødre og min morfar i vort hus i udkanten af Dresden. Min far, der i 20 år havde været ansat i Zeiss Ikon AG, var forsvundet i de kommunistiske Gulag-lejre og vendte først tilbage i 1956. Min mor var altså ene om at sørge for familiens udkomme. I 1950 blev det nødvendigt for hende at finde et nyt arbejde. En bekendt henviste hende til Ihagee Kamerawerk, hvor en vis Max Rockstroh var direktør. Navnet fik en klokke til at ringe hos min mor. Max Rockstroh havde besøgt samme gymnasium som min far, og som denne var

han livet igennem knyttet til gymnasiets idræts- og venskabsklub.

I hele fem år kom min mor til at arbejde i Ihagee's galvaniske afdeling. Ofte fortalte hun om oplevelserne i firmaet, som f.eks. om 40 års jubilæumsfesten i 1952, hvor direktørerne Willy Teubner og Max Rockstroh hver fik overrakt et forgyldt Exakta Varex. I december samme år deltog jeg med mine brødre i en julefest, som var blevet arrangeret for børnene af de ansatte. Hvert barn modtog en julegave fra Ihagee. For at man fik den helt rigtige ting, havde forældrene fået tildelt et beløb, så de selv kunne stå for indkøbet. På det tidspunkt lå Ihagee på Blasewitzer Strasse i Dresden-Johannstadt i en bygning, som endnu var delvis udbrændt og først efterhånden blev restaureret fuldt ud og senere udvidet med en moderne tilbygning. Endnu ser jeg mig selv stå ved fabriksporten og vente på min mor.

Som i tilsvarende firmaer blev alt arbejde i Ihagee udført på akkord. Der blev også betalt løn efter ydelse. Periodevis var firmaet i gang dag og nat, hvorved der blev arbejdet i tre skiftehold: Morgenholdet fra klokken 6 til 14, eftermiddagsholdet fra klokken 14 til 22, og nattholdet fra klokken 22 til 6 morgen. Jeg erindrer at min mor netop var på nattholdet, da opstanden den 17. juni 1953 brød ud og der blev indført undtagelsestilstand, hvor ingen måtte færdes på gaden om natten. Da følte hun sig virkelig låst inde på Ihagee.

I slutningen af 1953 kom den højt dannede og kultiverede Max Rockstroh på kant med de østtyske magthavere og måtte i hast flygte til Vestberlin. Året efter var miseren med det nye Exakta 6x6 samtaleemnet i firmaet. Som en af de ansvarlige tog Willy Teubner konsekvensen og forlod sit job. Efter hvad jeg erfarede, landede han hos Regula Kamerawerk King i Bad Liebenzell.

Myndighederne indsatte Walter Kretzschmar som direktør. De ansatte i Ihagee-Kamerawerk var stolte af den særstilling, som deres firma, takket være

den hollandske kapital, indtog i det kommunistiske Østtyskland, hvor de fleste virksomheder efterhånden var blevet konfiskeret af staten. Det var den almindelige opfattelse, at det gode partimedlem Walter Kretzschmar skulle påvirke Ihagee-folkene i partitro retning. Dog syntes det modsatte at blive tilfældet: Ånden i Ihagee smittede af på den nye direktør. I foråret 1955 blev min mor og min bror stor tak skyldig til Ihagee's direktør. Sagen var den, at skolemyndighederne ikke ville lade min yderst begavede bror komme på gymnasiet, fordi vor familie ikke blev regnet til arbejderklassen. Min mor søgte derfor hjælp hos hr. Kretzschmar. Han så det urimelige i situationen, og som direktør af det verdenskendte Ihagee Kamerawerk gjorde han sin indflydelse gældende overfor den beton-kommunistiske skolemyndighed.

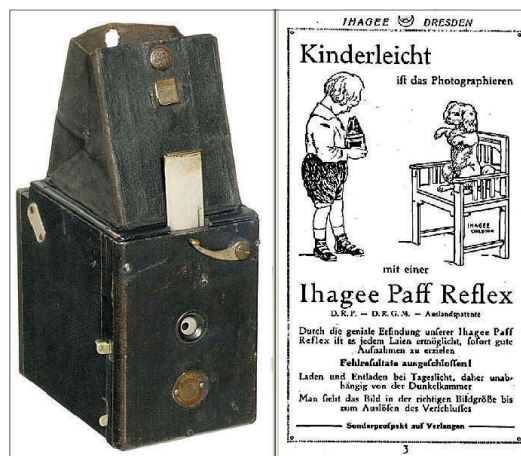
Johan Steenbergen
1886-1967

Dette er min og min families personlige tilgang til Ihagee's historie, der tog sin begyndelse i 1886, da firmaets grundlægger Johan Steenbergen blev født i den hollandske by Meppel. Forældrene ejede en stor tekstilforretning, som Johan var udset til at overtage. Derfor blev han i 1908 sendt på et skrædderakademi i Dresden. Det er usikkert om han nogensinde satte sine ben det sted. Han var mere interesseret i handel med fotoudstyr og søgte ansættelse som volontør hos Heinrich Ernemann. I 1912 følte han sig moden nok til at starte for sig selv. Med kameradele og maskiner, han selv allerede havde købt, og med hjælp af kapital fra sin mor, søsatte Johan Steenbergen den 13. maj 1912 'Industrie- und Handelsgesellschaft mbH – Fabrik von Photographischen Apparaten und Bedarfsartikeln'. Forkortelsen stod for det sidenhen så kendte Ihagee, idet det sidste 'e' blev hægtet på af fonetiske grunde, d.v.s for velklangens skyld.

Nogle år senere gik Johan Steenbergen i kompagniskab med 5 tidligere kamerasnedkere, herunder Emil Englisch, der medbragte rejsekameraet Corona, som blev fremstillet af Ihagee helt frem til slutningen af trediverne. Johan Steenbergen beholdt 69 procent af aktierne, de andre 5 delte de 31%.

Gang i produktionen

Allerede i 1920 lancerede Ihagee det første enøjede spejlreflekskamera Plan-Paff-Reflex, som senere fulgtes op af rullefilmsmodellen Roll-Paff-Reflex. Nævnes skal også det lækre tropekamera Neugold, det lille lommekamera Photoknips, og så det imponerende, opklappelige SLR-kamera Patent-Klapp-Reflex fra 1924

Plan-Paff-Reflex, 1921

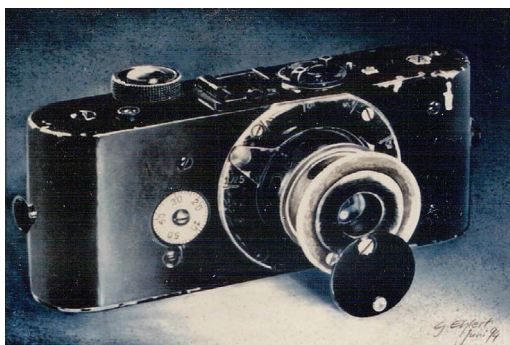

Trods økonomisk krise og inflation i 1923 lykkedes det Johan Steenbergen at rejse en helt ny og moderne kamerafabrik på Schandauer Strasse i Dresden-Striesen, ikke langt fra Ernemann Kamerawerk og Ica AG. I denne store bygning producerede Ihagee Kamerawerk bl.a. pladeklapkameraer i mange afskygninger, det professionelle Zweiverschluss-Duplex, det Goerz-Ango-lignende reportage-kamera Sportkamera, forskellige stereo-modeller, og så Nachtkamera og Nachtreflex med

lysstærke Meyer Plasmal objektiver. De var nok udset til at tage konkurrencen op med Heinrich Ernemanns lysstærke Ermanox kameraer. Populære var de små Parvula tubuskameraer til 127-film og det store udvalg af forskellige Ultrix kameraer til 120-rullefilm.

Patent-Klapp-Reflex, 1921

Leica til 35mm kinofilm

I 1925 havde Leica skabt sensation som det første småbilledkamera til 35mm kinofilm. Mere eller mindre blev hele den tyske fotoindustri derefter grebet af det såkaldte 'Kleinbildwesen', hvilket i første omgang udmøntede sig i et rigt tilbud af kameraer i 127-filmformat.

Ihagee Kamerawerk gik i 1933 helt sin egen vej med det første SLR-kamera i dette format. Da søgerbilledet blev korrekt og parallaksefrit gengivet på matskiven, fik kameraet navnet Exakta. Kameraet præsenterede sig i et usædvanligt, trapetsformet design. Det var udstyret med en spaltelukker, hvis optræk var koblet med filmtransporten.

Af de forskellige udgaver kunne model B prale med lukkertider fra 1/1000 til 12 sekunder. Objektiverne blev skruet på i et 40mm gevind. Kameraet

Exakta A, 1933

var blevet udviklet af den unge, idérige, konstruerende mekaniker Karl Nüchterlein.

Ikke helt uden sværds slag fik han sin chef Johan Steenberg med på, at samme type kamera måtte kunne fremstilles til 24x36mm formatet. Det blev til det epokegørende Kine Exakta, som første gang blev fremvist på Leipziger Messen i 1936.

Kine Exakta 2.version, 1936

På dette tidspunkt gjorde vel de færreste sig klart, at man stod overfor en milepæl i fotohistorien: Verdens første SLR-kamera til 35mm perforeret kinofilm, et koncept, der dannede skole for fremtidens professionelle småbilled-kameraer.

Omtrent samtidigt, men fuldstændig uafhængigt, så det russiske SLR-kamera Sport dagens lys, men det havde ikke Exakta'ets potentiale og fik aldrig samme betydning.

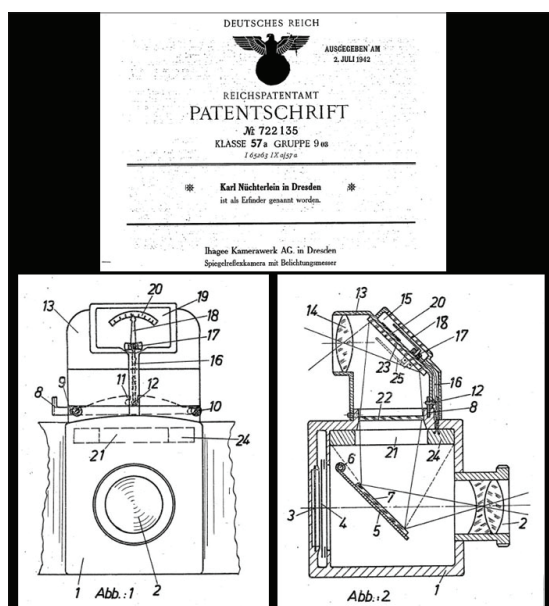
På Leipziger Messen i 1939 blev Exakta 66 præsenteret. Dette ligeledes trapetsformede mellemformatkamera var udstyret med en hurtigoptræksarm i bunden. Men koblingen af lukkeroptrækket med filmtransporten voldte problemer, og der blev kun fremstillet ca. 1500 kameraer af typen. Karl Nüchterlein havde fra starten af været forbeholden, men for hans medarbejder Willy Teubner blev 6x6-

Exakta 66, 1939

formatet lidt af en besættelse, som fremtiden skulle vise.

Karl Nüchterlein var både opfindsom og fremadskuende. Således anmeldte han flere patenter på et SLR-kamera med TTL-belysningsmåling. Realiseret blev opfindelsen dog først 20 år senere i en lidt anden udformning i Topcon RE super, som til gengæld var forsynet med Exakta-objektivbajonet.

Nüchterleins patent af SLR-kamera med TTL-lysmåling

Ihagee's geniale konstruktør gik en sørgelig skæbne i møde. I 1942 blev Karl Nüchterlein indkaldt som soldat, og så sent som i april 1945 sendte han et sidste livstegn fra Balkan. Derefter forblev han meldt savnet - for altid.

Heller ikke for Johan Steenbergen formede fremtiden sig som han havde drømt om. I 1929 blev han nederlandsk konsul i Dresden, og i 1931 giftede han sig, med den jødiske Elisabeth Nussbaum.

Det kunne blive livsfarligt i det Tredje Rige. Til alt held var hun amerikansk statsborger. Men da Hitler-Tyskland overfaldt Holland i maj 1940, blev Ihagee-Kamerawerk anset for at være fjendtlig kapital. Johan Steenbergen fik sin andel konfiskeret og han blev forment adgang til virksomheden. Det lykkedes dog for ham og hans kone at emigrere til USA.

13. februar 1945

Ved de store bombeangreb på Dresden den 13. og 14. februar 1945 blev Ihagee Kamerawerk totalt ødelagt. Allerede i april 1945 fik man tilbudt en kun delvis udbrændt bygning på Blasewitzer Strasse i Dresden-Johannstadt.

Efter 1945

Efter krigens slutning og russernes indmarch den 8. maj 1945 blev Ihagee Kamerawerk i første omgang beslaglagt. I mellemtiden var også Johan Steenbergen vendt tilbage til Tyskland, men uden nogensinde at få lov til at komme til Dresden for at tage sin virksomhed i besiddelse. En protestskrivelse fra den 'Nederlandske Militær-Mission ved det Allierede Kontrolråd' i Berlin forhindrede dog de nye, røde magthavere i at nationalisere Ihagee Kamerawerk, som det var sket med så mange andre fabrikker. Tilmed stemte 98% af Ihagee's personale imod en konfiskering af deres nederlandskejede virksomhed. Modstræbende måtte magthaverne i Østtyskland akceptere Ihagee som en noget fremmed fugl under de østtyske myndigheders forvaltning.

Nu skulle der begyndes helt fra bunden af, bl.a. ved at fremstille nye produktionstegninger, idet alle de gamle var gået op i røg under bombenatten. Det blev besluttet at droppe alle tidligere kamera-modeller og koncentrere sig udelukkende om Kine Exakta. Forståeligt nok krævede russerne krigsskadeerstatninger. Ihagee Kamerawerk kom ialt til at levere ca. 17.000 stk. Kine Exakta til Sovjetunionen.

nen. Det havde dog også visse fordele, for hvis russerne krævede så mange kameraer, var de også nødt til at lade Ihagee komme i nærheden af det nødvendige materiale. Kuriøst nok fik alle disse kameraer indgraveret et 'c' i navnet: 'Exakta'.

Kine Exakta, 1946

Exakta Varex, 1950

En væsentlig forbedring fik Kine Exakta i 1950, da det blev udstyret med et udskifteligt søgersystem og kom til at hedde Exakta Varex.

Samme år kom en lillesøster til verden (ifølge tysk grammatik er kameraer af hunkøn). Under den nu tekniske direktør Willy Teubners ledelse havde man konstrueret det lille Exa, der var kendetegnet ved at have en ganske enkel men funktionssikker klaplukker.

Exa, 1950

Den havde dog sin begrænsning, fordi den beskar billedfeltet ved brug af objektiver over 135mm brændevide. Bortset fra det, kunne alt Exakta-tilbehør anvendes på det beskedne Exa. Ihagee's Exakta Varex udmærkede sig netop ved et særdeles omfattende tilbehørsprogram, der var skræddersyet til videnskab og forskning, især på det medicinske område.

At Ihagee-Kamerawerk også ude i verden skabte sig et navn på dette felt, skyldtes nok i ikke uvæsentlig grad direktør Max Rockstroh, der genopbyggede et internationalt forhandlernet. Af profession var Max Rockstroh egentlig filolog, men han forstod at håndtere Ihagee's interne og eksterne behov.

Da han også kunne tale russisk, kom han godt ud af det med den 'Sovjetiske Militæradministration', kaldt SMAD

Efter at han i slutningen af 1953 i et brev til de øst-tyske (såkaldt 'demokratiske') myndigheder på en eller anden måde havde talt aktieindehavernes sag, blev han nødt til at flygte til Vestberlin for at undgå arrestation. Året efter forlod også den tekniske direktør Willy Teubner firmaet.

Exakta 6x6, 1954

Han havde lidt skibbrud med sin kæphest, det nye professionelle SLR-kamera Exakta 6x6, som voldt uovervindelige tekniske problemer med filmtransporten. Ihagee havde nær knækket nakken på den sag. Nye sorte skyer for Ihagee's fortsatte eksistens trak op i 1960. Fordi Johan Steenberg i årevis forgæves havde forsøgt at få lov til at komme til Dresden og få rådighed over sin virksomhed, grundlagde han nu et nyt Ihagee Kamerawerk AG i Frankfurt am Main. Følgen blev en endeløs og oprivende juridisk strid om rettighederne til at markedsføre Ihagee og Exakta.

*Chefkonstruktør R. Hummel og
tekniker L. Quaas ca. 1954*

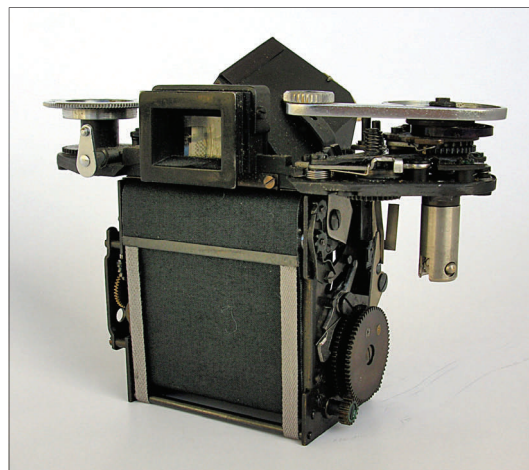
Men også de østtyske myndigheder strammede tomme skruerne. I 1964 blev Ihagee-Kamerawerk mere eller mindre underlagt VEB Pentacon. Udviklingsafdelingen måtte skrinlægge alle sine udkast til nye og tidssvarende modeller. Kontakten til udenlandske agenturer måtte ikke mere foregå direkte, men skulle ske igennem DDR's officielle kontor for udenrigshandel. I de næste år fortsatte produktionen af Exakta Varex i forskellige varianter og til dels under andre navne, f.eks. som VX 500, VX 1000 eller Elbaflex. Faktisk blev Exakta Varex IIb med sine 114.000 stk. den mest solgte Exakta-model overhovedet.

Exa II, 1960

Et helt nydesignet Exa II var allerede kommet på markedet i 1960. Det udmærkede sig ved et afrundet, kompakt udformet kamerahus med fast prismesøger og hurtigoptræk, samt en lodretgående spaltelukker. Efter sigende havde Ihagee's engelske agent Sir Kenneth Corfield givet gode råd ved konstruktionen af lukkeren. Han ejede selv en kamerafabrik, hvor han fremstillede Periflex kameraet, og han dyrkede et særligt venskabeligt forhold til Ihagee-folkene. I 1964 blev Exa IIb yderligere

forbedret ved at blive forsynet med tilbagespringende spejl.

Lukkeren i Exa II

Det mere beskedne Exa I blev efterhånden også monteret i samme kompakte kamerahus som Exa II, men måtte nøjes med skaktsøger og klaplukker. Exa IIb, til sidst kaldt Exa 500, gik ud af produktion i 1969. Det sidste Exakta-baserede kamera blev produceret i 1972.

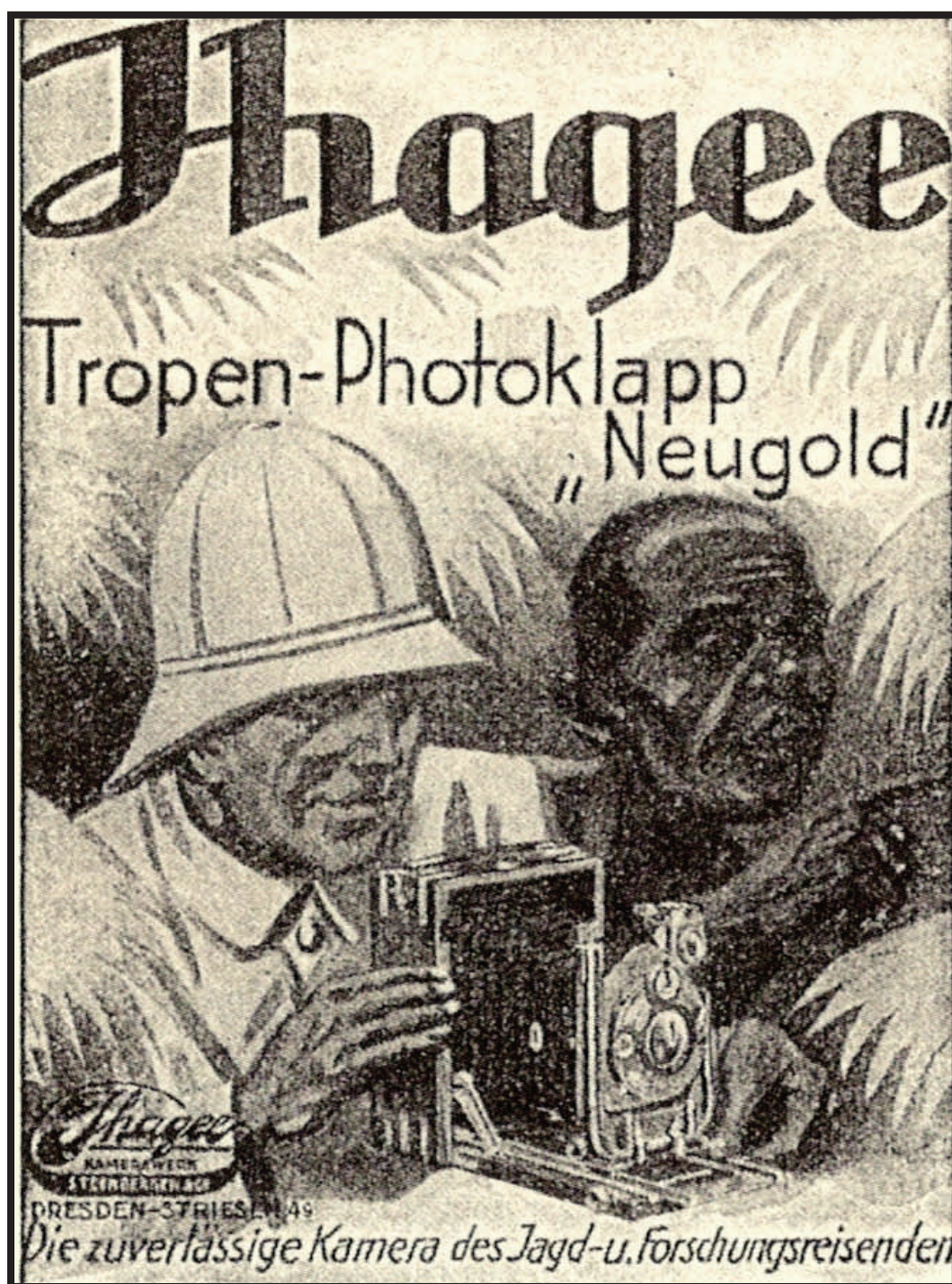
Elbaflex, 1969

Ihagee Kamerawerket gled helt ind i VEB Pentacon og ophørte med at eksistere som selvstændig virksomhed.

Forøvrigt nationaliserede Østtyskland alle de sidste endnu uafhængige fabrikker i samme år 1972.

Navnet Exakta levede i Dresden videre indtil 1973 som Exakta RTL 1000. Dette kamera, som også blev leveret med koblet belysningsmåler, var dog baseret på VEB Pentacons Praktica L med metal-spaltelukker og havde kun objektivbajonetten til fælles med det oprindelige Exakta Varex.

Paradoksalt nok fik det lille, beskedne Exa I med klaplukker lov til at leve længst. I Pentacon-regi blev det produceret helt frem til 1987, de sidste ti år med 42mm objektivgevind.

En historisk plakat fra Ihagee. Et tropepladekamera Neugold markedsført i ca. 1927. Kameraet er velegnet for rejsende jægere og forskere

BILLEDGRUPPEN

Gerhard Ryding

Mødedato: 4. oktober & 1. november kl: 19:30

Torsdag 4. oktober

Sommerens fund og oplevelser dokumenteret med fotografika og fortællinger.

Forfatteren til bogen Carl Rathsachs Hille-rød, Lennart Weber fortæller om sit forskningsarbejde omkring kgl. Hoffotograf Peter Elfelt liv og levned.

Kgl. Hoffotograf Peter Elfelt

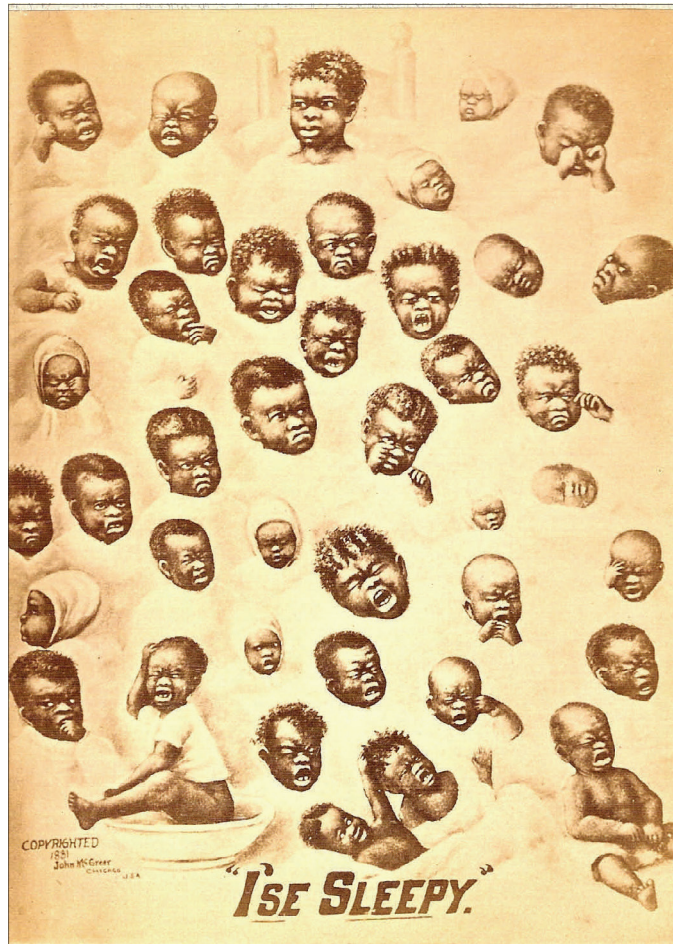
Torsdag 1. november

Visitkortfotografiets bagsider

Ole Hesager vil fortælle noget om kartonstørrelser, bagsider, reklamer, farver, priser og andre pudsigheder. Visitkortbilledet er stadig et stort samlerområde. Overkommelig i pris med mange seværdige oplevelser om tidligere tids levevis.

Idéer modtages gerne i god tid inden mødets begyndelse.

August Kotsch

1936-1910

En kollodiumfotograf i Dresden

Klaus-Eckard Riess

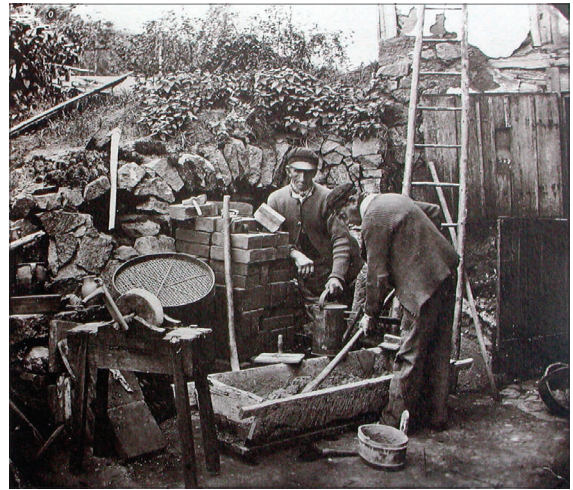

August Kotsch ca. 1860

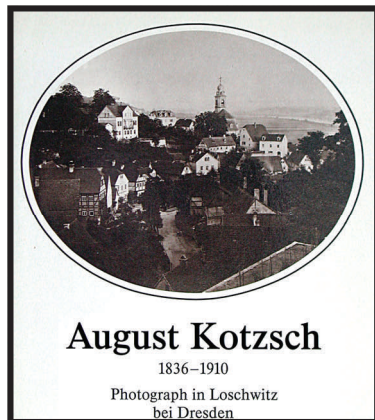
Lægen Peter Burk med fotograf og maler August Niemann 1861.

Muligvis et af de første billeder fra Kotsch's hånd

Fader Kotsch ved murerarbejdet, 1868

Det var ikke blevet sunget ved August Kotsch vugge, at han, som søn af en hårdt arbejdende og ikke skrivekyndig vinbonde, skulle udvikle sig til en flittig og begavet fotograf. Han vedblev dog også med at være landmand ved at videreføre og leve af faderens vinbjerg og jordbrug.

Slibesten ved Kotsch-huset, 1865

Men lysten til at tegne og være kunstnerisk aktiv brød tidligt frem hos drengen August. Det manglede heller ikke på inspiration, idet familien Kotsch lejede værelser ud til kunstnere og studerende, som hver sommer søgte ophold i det idylliske Loschwitz, der strækker sig op ad skråningerne med dejlig udsigt over Elbedalen og Dresden.

Således havde også den berømte og afholdte maler Ludwig Richter igennem hele 30 år sin gang i det beskedne vinbondehjem. I sine karakteristiske, romantiske illustrationer gengav Ludwig Richter ofte små motiver fra familien Kotsch's hus og have. En gammel maler og fotograf August Niemann lærte den nysgerrige, unge August Kotsch de første fotografiske fiduser, og efter malerens død i 1861 erhvervede dennes efterladte fotogrej. Det krævede sin mand at være fotograf i kollodiumtiden. August skulle selv mikse de kemikalier, som han købte hos apotekeren i Loschwitz, før han

preparerede sine glasplader og anbragte dem i våd tilstand i kameraet. Straks derefter skulle de fremkaldes, fikseres og skylles, hvilket jo ikke ligefremt er nemt, når man hverken har elektricitet eller vand i huset. Hos familien Kotzsch blev man nødt til at hente vandet i en brønd i bjergsiden.

Husets brønd leverede de store mængder vand som var nødvendig for udskylningen af kollodumbillederne

mentlig har han hele livet igennem fotograferet på kollodium. Kun få tørplader stammer beviseligt fra hans hånd.

Hver kollodiumoptagelse krævede store mængder vand

Som det fremgår af billedet, tjente et hjørne ved indgangen til huset ofte som atelier, og rummet eller stalden bagved udgjorde det som mørkekammer. Kontaktkopieringen på albuminpapir foregik i dagslyset ude i det fri. Hvad for et kamera og hvilke objektiver August Kotzsch benyttede sig af vides ikke i dag. De fleste af hans originale plader, som endnu eksisterer, måler 175x225mm. For-

Pige med kornaks, ca. 1870

I mange år var August Kotsch den eneste fotograf i Dresdens østlige forstæder. Den granvoksne Kotsch blev en kendt skikkelse, når han trak afsted med sin selvbyggede, tohjulede vogn, der havde en slags overtelt af sort sejldug; altså et rullende mørkekammer. Man vidste også at han var en beskeden, retskaffen og samvittighedsfuld mand. Udover det omfattende lokalhistoriske indhold, fortæller August Kotschs billeder os meget om livet i de seneste årtier af 1800-tallet. De viser os håndværkere og landbefolkningen ved deres arbejde, de viser os kærlige billeder af familien, samt billeder af huse, gårde og naturen og af stilleben, som er arrangeret med kunstsans.

*Vater Langbein tager afsked med Ida
Auguste Kotsch, ca. 1878*

Helt fra Amerika modtog August Kotsch bestillinger af billeder på sine tilbudsark. Og hvad blev disse billeder af gamle gårde, vandmøller, krogede træer, svampe og meget andet så brugt til? Ja, såmænd som model og forlæg for kunstmalere! August Kotsch tog også reportagebilleder af store begivenheder, såsom bryllupper, kirkeindvielser, fest i sangforeningen eller den saksiske konges ridetur igennem Loschwitz.

Belastningsprøve, 1893

Således fulgte August Kotsch med sit kamera også bygningen af hængebroen 'Blaues Wunder' over Elben mellem Loschwitz og Blasewitz. Han klatrede helt op på broens top og tog sit berømte billede af broens belastningsprøve. Helt privat skal her indskydes, at min egen oldefar Ferdinand Riess var værkfører i firmaet Marienhütte i Zwickau, der byggede broen. Han omkom ved en arbejdsulykke, da en jerndrager, der var bestemt til 'Blaues Wunder', styrtede ned over ham.

August Kotsch's ejendom grænsede op til den kongelige park med sommervilla. Da den saksiske kronprins og senere konge Friedrich August III. fik et kamera foræret af sin hustru, bad han August

Vater Langbein, ca. 1878

Herreselskab, 1875

Dreng med skade, 1861

Kotzsch om at lære ham fotografiens kunst og fremkalde hans billeder. De små prinser løb hjem-mevant ind og ud hos August Kotzsch og lod sig begejstre af hans enorme samling af sommerfugle. En dag i år 1900 kunne han ikke modstå fristelsen og snupede et snapshot af de to søde knægte (kronprins Georg og prins Christian), uden først at indhente kongelig tilladelse. Det fik han dog ingen ballade for.

De små saksiske prinser, 1900

Vaskekoner, 1878

Naboen viser sin nye cykel til de fem Kotzsch-børn, 1882

August Kotzsch, ca. 1900

Omkring 1905 tog August Kotzsch sine sidste billeder. Den 23. oktober 1910 døde han i sit hjem på bjergskræningen i Loschwitz. Da han lukkede sine øjne, var Dresden allerede blevet en højborg for kameraindustrien med Heinrich Ernemann og Ica AG som de førende fabrikker. Hans kameraudstyr blev anset for at være forældet og forsvandt spørløst som uinteressant skrammel. For os er August Kotzsch's kollodiumbilleder i dag udtrykfulde dokumenter af både lokalhistorisk og almen betydning. Efter flere årtiers upågtethed er de igen kommet til ære og værdighed, og man bestræber sig meget på at bevare dem for eftertiden.

Litteratur

E. Hirsch, M. Griebel og V. Herre: August Kotzsch –Photograph in Loschwitz bei Dresden. VEB Verlag der Kunst Dresden 1986. ●

BOG & UDSILLINGSOMTALE

Flemming Berendt

'1, 2, 3 o'clock, 4 o'clock ROCK'

7. september - ultimo marts 2013

Københavns Museum & Danmarks Rockmuseum

Han fangede dansen

Pressefotograf Helmer Lund Hansen var oprindelig fotografmester, optik- og elektrouddannet og indehaver af sit eget pressebureau med navnet 'Lundhans'.

I 1930'erne og 1940'erne blev hans billeder kendt og blev ofte anvendt i pressen. Han var fra 1931 til 1948 ansat ved dagbladet Politiken og fra 1948 til 1956 ved Billed-Bladet. Han lavede sideløbende fotoreportager til Time Life Magazine, som havde været Billed-Bladets forbillede. Kort efter krigen købte han flyet 'Nancy Lee' og blev kendt som Politikens flyvende fotograf.

Udstillingen handler om den sprudlende ungdomskultur, der udspillede på dansegulvet i 1950'erne bl.a. set gennem den markante pressefotograf Helmer Lund Hansens linse. Han var optaget af forhold

det mellem teknik og billede. Han eksperimenterede med lukkertider og belysninger, hvilket resulterede i en række for tiden ret vilde fotografier. Blandt andet af en hulahopdanser, hvor den lange eksponeringstid får hulahopringen til at danne smukke geometriske mønstre om danseren.

Udstillingen giver et fint portræt af en pressefotograf, som formåede at sætte sit eget præg på sine billeder. ●

Københavns Museum. Vesterbrogade 59. København V.
Åbningstider: Alle hverdage k. 10-17. Fredag gratis adgang.

**Støt Danmarks Fotomuseum
- bliv medlem af
Venneforeningen på
www.fotomuseum.dk**

DANMARKS FOTOMUSEUM

Museumsgade 28 · Herning · www.fotomuseum.dk

'DIT & DAT'

Foreningsmeddelelser, anvisnings- og orienteringsnyt

GENRALFORSAMLING & LANDSMØDE

21. april 2012

INFORMATIONSFOLDER

Kære medlem

Modtag selskabets nye informationsfolder, som vi håber med jeres hjælp, kan være med til at skabe større interesse og øget medlemskab for foreningen og dens aktiviteter.

På forhånd tak for jeres medvirken.

Med venlig hilsen

På bestyrelsens vegne. John C. Mikkelsen

Referent: *Svend Erik Jeppesen*

Formanden Sverre Hugo bød velkommen.

1. Valg af dirigent og referent

Niels-Ove Rolighed valgtes til dirigent, og Svend Erik Jeppesen valgtes til referent. Dirigenten takkede for valget og gav ordet til formanden.

2. Formandens beretning

Formanden konstaterede, at endnu et år er gået, og at vi atter er samlet til landsmøde i Middelfart. Sverre Hugo startede med at se tilbage på, hvad der var sket, siden vi sad her sidst.

Septemberrmødet i København var en billedrejse til St. Petersborg optaget af Flemming Berendt i forudoms tid. I oktober afholdtes efterårets 'Jyllandsmøde' med loppemarked, foredrag om dragefotografering af Lars Rønnow Larsen samt anvisningssalg. Oktoberrmødet i København var historien om de russiske kameraer fortalt af Mogens Munch. I starten af november var der loppemarked og anvisningssalg i København. Senere samme måned fortalte Klaus-Eckard Riess om spaltelukkerens opfinder Ottomar Anschütz. I december afholdtes det store juleanvisningssalg i København med julesmåkager og julestemning.

Januarmødet i København blev en fortælling om Gevaert set indefra med Hans Elfelt Bonnesens øjne. Senere samme måned var årets vintermøde i Middelfart: loppemarked, frokost, foredrag om Gebrüder Wirgin og Edixa, afsluttet med skrotsalg.

Derudover fortsatte nogle af deltagerne til en 3-D film om Middelfart og Peter Lorenz Fangel efter invitation af Stereoskopklubben. I februar mødte Klaus-Eckard Riess op i København med historien om Ricoh under armen. Endnu et godt foredrag fra hr. Riess. Til marts mødet i København havde fotografen Jacob Lautrup medbragt nogle dias fra sit arbejde i Grønland.

Ud over disse møder har billedgruppen afholdt en række møder med stor deltagelse og en meget livlig aktivitet. Tak til Gerhard Ryding for at styre den del med hård hånd.

Vi har også fået vores numre af Objektiv. Stor tak til Flemming Berendt for hans arbejde, og også tak til Inger for hendes korrekturlæsning.

Herefter kastede Sverre Hugo blikket fremad. Som man kan se i aprilnummeret af Objektiv, er vi begyndt på en tid, hvor der kun vil komme tre numre om året. Det ene nummer kan så udvides til at være halvt temanummer og halvt almindeligt nummer. Det er mindre belastende for redaktøren, og vi får nemmere ved at overholde budgetterne.

Derudover er det besluttet at sløjfe efterårets anvisningssalg i København. Det er ingen hemmelighed, at der bliver længere og længere mellem varerne, men hvis der pludselig skulle dukke et større parti op, kan vi jo altid arrangere et ekstrasalg. Det betyder selvfølgelig, at vi får færre kroner i kassen, så hvis der er gode ideer, lytter vi gerne.

Sverre Hugo oplyste endvidere, at der er investeret i en farvelaserprinter. Dette betyder, at vi kan lave PR-foldere, som er aktuelle, efterhånden som de skal bruges. Dette er en del billigere end at bestille

trykning hos en bogtrykker. Så hvis medlemmerne har et sted, hvor der skal lægges en folder, så kontakt kassereren John Mikkelsen.

Det oplystes, at foreningens medlemsliste fremover vil komme til at ligge som en PDF-fil på selskabets hjemmeside under Forum, som kun er tilgængelig for medlemmer med password. Dette vil være endnu en grund til at kigge forbi hjemmesiden. Formanden rettede her en stor tak til vores webmaster Leif Johansen.

Formanden sluttede med at sige tak til alle dem, der har bidraget til Objektiv med billeder og artikler. Og en tak til vores annoncører. Og ikke mindst en tak til den samlede bestyrelse for deres store indsats på hvert deres område.

Inden dette punkt afsluttedes, bad Jan Klinksgaard om ordet og foreslog, at forsamlingen skulle give John Mikkelsen et klap for at arrangere frokost ved møderne i Middelfart. Forsamlingen kvitterede med bragende bifald. Der var ikke yderligere kommentarer til formandens beretning.

3. Kassererens beretning

Kassereren konstaterede, at selskabet i stedet for det budgetterede underskud på 5.400 kr. havde haft et faktisk underskud på 30.757 kr. Dette medfører, at selskabets formue falder til 155.389 kr. John Mikkelsen gennemgik de enkelte poster på regnskabet. Hvad angår indtægter, var kontingenter faldet med ca. 5.000 kr. som følge af faldende medlemstal. Annonceindtægter var faldet med ca. 3.000 kr., hvilket dog skyldtes betalingstidspunktet. Den største forskel ligger i indtægterne fra anvisningssalg, der er gået væsentlig tilbage som følge af færre varer.

Hvad angår udgifterne, har et temanummer medført ekstraudgifter, mens de øvrige udgiftsposter har holdt sig nogenlunde på det budgetterede.

På spørgsmål fra Hans Berggren om antal betalende medlemmer svarede kassereren at tallet p.t. var på ca. 265.

Herefter forelagde John Mikkelsen budgettet for 2012. Der er budgetteret med faldende kontingenter, stigende renteindtægter og måske lidt optimistisk med et anvisningssalg på 18.000. Hvad angår udgifterne, vil udgiften til Objektiv falde, da der kun kommer tre numre i 2012. På grund af forhøjede priser for lokalerne i Østerbrohuset er medlemsmøder budgetteret med en stigning. Hvad angår lokalerne i København, ville det være muligt at få dem stillet gratis til rådighed, hvis vi ville acceptere et nyt lokale fra gang til gang forskellige steder i byen. Bestyrelsen har besluttet at holde fast ved

Østerbrohuset og dermed betale en leje. Jan Fleinert foreslog, at deltagerne kunne lægge 5 kr. for kaffen ved møderne i København. Lokalerne i Middelfart er fortsat gratis.

Kassereren opfordrede endnu en gang medlemmerne til at betale rettidigt. Det koster mange penge at udsende rykkerne.

Andreas Trier Mørk og Niels-Ove Rolighed påpegede, at indtægterne fra anvisningssalg var sat optimistisk. I den forbindelse opfordrede formanden til at indlevere varer til anvisningssalgene og sætte en limit på, hvis man var bange for at få for lidt. Jan Klinksgaard foreslog, at man fastsatte en mindste udråbspris og afviste varer, der faldt under denne. Der blev spurgt, hvorfor der ikke beregnes salær af skrotsalg. Hertil svarede formanden, at det var for stort et arbejde at beregne salær af de småbeløb, der er tale om. Skrotsalg er ren underholdning.

Herefter betragtede dirigenten budgettet som vedtaget.

4. Redaktørens beretning

Redaktøren berettede kort om Objektiv og nævnte, at september- og decembernummeret ligger disponeret klart. Flemming Berendt benyttede lejligheden til at takke for opringninger, tilkendegivelser og breve.

Forsamlingen kvitterede med at udtrykke stor applaus til redaktørens arbejde.

5. Indkomne forslag

Ingen.

6. Valg til bestyrelsen

På valg var Allan Bunton og Svend Erik Jeppesen (villig til at modtage genvalg). Svend Erik Jeppesen genvalgte, og efter forslag fra formanden nyvalgte Leif Johansen.

7. Valg af revisorer

På valg var Willy Thomsen og Lars Schönberg-Hemme, der begge genvalgte.

8. Fastsættelse af kontingent

Bestyrelsen foreslog uændret kontingent: Danmark kr. 350, Norden og øvrige udland: kr. 375, hvilket blev godkendt.

9. Eventuelt

Preben Holst glædede sig over, hvor meget man som medlem får for 350 kr. om året. På et spørgsmål om der kan gøres mere/andet for at få nye medlemmer, fremkom forskellige forslag, bl.a., at

selskabet skulle benytte Facebook, reklamere gennem fotoklubber, tage en gæst med til møderne, uddele kort med selskabets adresse på markeder m.m. samt mere aktiv brug af informationsfolderen. Der vil i den forbindelse blive vedlagt nogle informationsfoldere i næste nummer af Objektiv, som kan uddeles til interesserede eller sættes på opslagstavler på bl.a. biblioteker. Formanden understregede, at informationsfolderen vil blive opdateret efter behov og vil ligge på hjemmesiden som en PDF-fil, der kan downloades af medlemmerne.

Med disse ord sluttede årets generalforsamling og forsamlingen gjorde klar til anvisningssalget.

Anvisningssalget

Anvisningssalget var præget af en vis tilbageholdenhed - det sneg sig dog op på 81 lot. Prisniveauet svingede en del, men de bedre ting holdet skansen. En solid Hasselblad 1000F fikammerslag ved kr. 1.900,- en lille perle Exa1, version 2 'foræredes' bort for kr. 100,- . Hammerslag totalt Kr.14.210,00. De mere almindelige kameraer har været jævnt nedadgående i pris ved de seneste anvisningssalg. Stemningen var, som altid, god og munter Andreas Trier Mørck og Sverre Hugo er et hyggeligt team! På gensyn næste år.

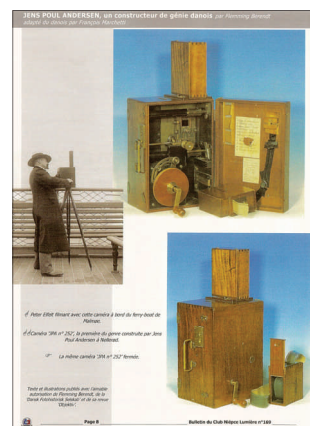
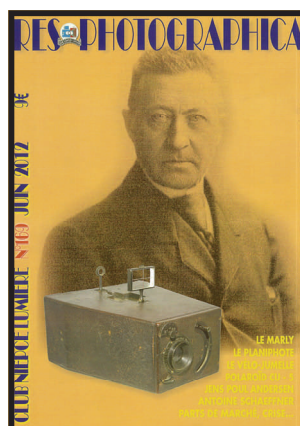
Anvisningssalgslisten til lørdag, d. 21.04.12 i Middelfart

Anvisningssalgseffekterne sælges som besat, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbeskrivelse. Køber og sælger erklærer hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der ikke er til stede ved anvisningssalget. Ved kommissionskøb vil effekterne blive sendt pr. postoprkrævning. Den, der afgiver bud for trediemand hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon, e-mail eller brev til anvisningssalgslederen: Leif Germann Jensen, Stationsvej 22, 2840 Hedehusene tlf. 33 21 43 67 e-mail: leif.gj@webse.dk

Kommissionskøb modtages senest 2 dage før anvisningssalget.

Nr.	Beskrivelse	Stand	Limit	H.slag
1	Agfa Karat med 6,3/ 5 cm			30
2	Agfa Karat med 3,5/ 5 cm			130
3	Kodak Pony 135			90
4	Voigtlander Perkeo I			50
5	Fujipet EE			20
6	Crystal, 2- øjet spejrefleks			80
7	Reflekta II, 2- øjet spejrefleks			60
8	Allix			40
9	Voigtlander Vito CLR, lukker og lysmåler fungerer			30
10	Exakta Varex VX, lukker virker, med Tessar 2,8/50			120
11	Kine Exacta, Version 5, 1948			200
12	Leitz Visoflex I med 45 grader søger			250
13	Leitz sportsøger til Telyt 20 cm			130
14	Leitz universal bælg			200
15	Leica MD-2	1.000		1000
16	Baby Rolleiflex, grå, skindbeklædning mangler			100
17	Kodak Retina Ila			110
18	Zeiss Ikon Ikonflex			70
19	Voigtlander Prominent I, Ultron 2/50			800
20	Voigtlander Vitrona			110
21	Voigtlander Bessamatic, lukker og lysmåler virker			130
22	Voigtlander Super-Dynarex 4/135 i org. emb.			80
23	Rittreck II-A med rullefilmskassette og Xenar 3,5/105			400
24	Zeiss Ikon mikroskop-kamera			200
25	Kodak Instamatic Reflex med Xenar 2,8/45			80
26	Rolleiflex SL26 med Tessar 2,8/40			260
27	Minox C i org. emb.			260
28	Exa 1, version 2, 1964, flot og fungerer			100
29	Hasselblad 1000F med optik og magasin, lukker fungerer	1.500		1900
30	Carl Zeiss Sonnar 5,6/250 mm til Hasselblad 1000F			500
31	Samling Underwood stereobilleder (25 stk.), diverse udland			300
32	Samling Underwood stereobilleder (23 stk.), diverse udland			300
33	Samling stereobilleder (36 stk.), diverse udland			550
34	10 stk. Stereobilleder, motiver fra Skandinavien			220
35	6 stk. Stereobilleder, diverse damer			400
36	28 stk. Stereobilleder, Tyskland			450
37	35 stk. Stereobilleder, - genre -			200
38	7 stk. Stereobilleder, Pompei og Vesuv			150
39	Stereobetrager ("Perfecscope")	B/C		190
40	Nikon F3 kamerahus (mangler prismesøger, ellers OK)			420
41	Nikon EM, m. Nikkor 1,8/50 og BT (perfekt)			120
42	Nikon blitz SB-600 (perfekt)			340
43	No.2A Folding Autographic Brownie + Kodak Box (6x11), brunt	B		100
44	Diverse Hasselblad brochurer og blade			110
45	Zeiss Ikon Box Tengor (med Rodenstock sætgermærke)			40
46	Foitzik Foinix (6x8), m. Foinar 3,5/75 og BT	B		30
47	Ernemann 9x12 pladekamera (Heag 0 ?), m. Doppel-Objektiv Serie A	B		100
48	Zeiss Ikon Nettar II (517/16), m. Novar Anastigmat 4,5/75			50

Nr.	Beskrivelse	Stand	Limit	H.slag
49	REVUE 35 CC, med REVUE tron 12 flash			30
50	Voigtlander VITO II, m. Color-Skopar 3,5/50			30
51	Voigtlander VITOMATIC Ila, m. Color-Skopar 2,8/50			110
52	Agfa Ambi Silette, m. Color-Solinar 2,8/50			100
53	Teleobjektiv: Agfa Color-Telelinear 4/90 (til Ambi Silette)			170
54	Edixa bælg + brugsanvisning til Edixa Reflex			40
55	Minolta SRT 303, m. MC-ROKKOR-PF 1,7/50 og Tokina 4/80-200			120
56	Canon FT QL, m. Canon FL 1,8/50 og BT, samt Canon FL 3,5/135			120
57	Enuro Mikroskop "für den anspruchsvollen Amateur" + div. tilbehør			80
58	Konica Autoreflex TC (sort), m. Hexanon 1,7/50			20
59	Exakta Varex VX m. Tessar 2,8/50			100
60	4 bøger: Leica R, Das Leica Buch, Kleine Leica-Chronik og Selbstvergrössern			100
61	Agfa Movector Iso 16, 16mm projektor (fra 1930'erne)			10
62	Eumig P II (?) 8mm projektor sort (fra 1940'erne)			10
63	Exa la m. Zeiss Pancolar 2/50			90
64	Leica-Meter M periodisk defekt			120
65	Olympus IS-1000			20
66	Exakta Varex Iib m. Tessar 2,8/50			30
67	Leica-Meter MC (defekt) og Leica-Meter M (defekt) med booster (OK)			110
68	Rodekasse med bl.a. nogle Leica småting			160
69	Chinon CE5, m. autofokus zoom 35-70 + winder og samletaske			60
70	Minolta X-300, m. MD Rokkor 2,0/45 og BT			40
71	Exakta HS2, sort, m. Makro Zoom 35-70			60
72	Canon EOS 1000F, m. Canon EF Zoom 35-70			10
73	Canon AE-1, m. Canon FD 1,8/50 og BT			50
74	Nikon F 50, m. Makro Zoom 35-70			60
75	Agfa Billy Rekord II (6x9), m. Solinar 4,5/105, Compur Rapid og BT			250
76	Miranda Auto Sensorex, m. Miranda 1,8/50 og BT			190
77	Minolta 7000, m. Zoom og Program Flash 2800-AF			40
78	Minolta SRT 101, m. Rokkor 1,4/55 og BT			50
79	Nikon ME, m. Nikon-E 1,8/50 + 2,8/100 + brochure og samletaske			120
80	Pentax ME, m. 2,8/40 + Zoom 3,8/70-150 + winder og samletaske			100
81	Benefice-lot (solgt uden salær)			10

Historien om Peter Elfelt og Jens Poul Andersen (Nellerødmanden) samarbejde for at konstruere en filmoptager som havde til følge at Peter Elfelt kunne optage de fleste levende billeder udenfor Frankrig er blevet oversat til fransk af Francois Marchetti.

Temanummer nr.66/1994: Jens Poul Andersen (1844-1935). Det er med stor glæde at DFS hermed får historien kendt i europæiske fothistoriske kredse. ●

Nekrolog Kurt Petersen

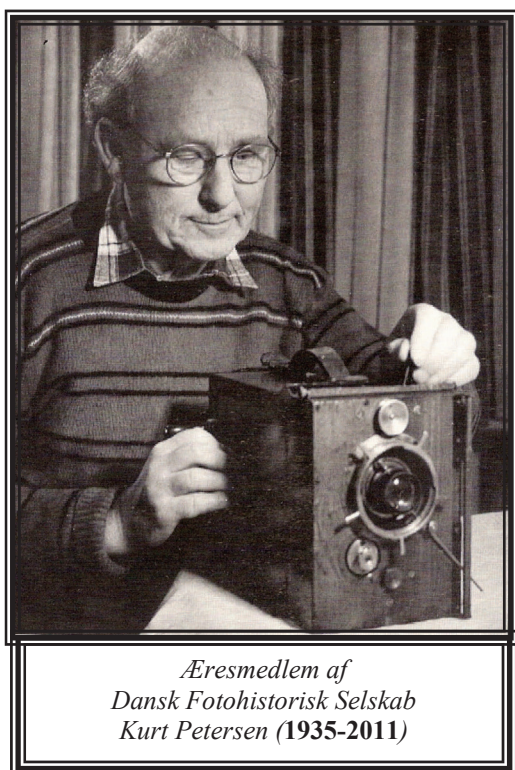

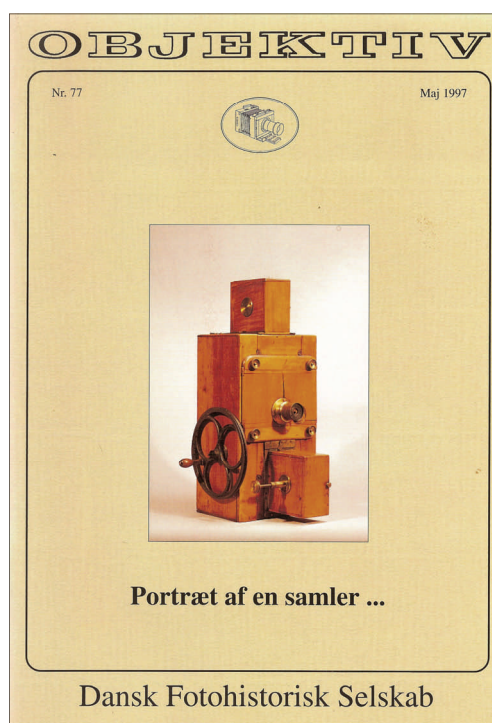
Foto: FB, 1997

Den italienske film *Mine aftener i Paradis* vil altid stå som et lysende symbol på den medfødte filmintusiast. Kurt var ikke blot samler han var desuden et levende leksikon, hvor hans paratviden var legendarisk.

I et interview med Mogens Svane Pedersen i 1996 fortæller Kurt om hvorledes han blev grebet af filmens fortryllelse. *Min fars skolekammerat var kontrollør i Platan Biografen hvilket gav tit adgang til operatørrummet.*

Kurt beretter videre: *Jeg kikkede meget i min faders bog 'Filmen – dens mål og midler' af Urban Gad. Det er den samme bog jeg stadig har, den er bare senere blevet indbundet af en kollega. Det var de billeder, jeg godt kunne sidde og få fantasien til at løbe over. Jeg håbede jo også, at jeg engang kunne komme til filmen. Jeg havde en drøm om at blive fotograf.*

Kurt Petersen's medlemskab af DFS går helt tilbage til 1977, hvor han træffer selskabets stifter Torben Lind ude hos Fag Foto, som blev en leverandør

Et temanummer af Objektiv som fik europæisk genklang

af mange gamle kinoapparater. Samlingen voksede og voksede til sidst var den lille 2 værelses lejlighed i Skovlunde så fyldt, at han frygtede for vægten.

Samlingen

Som årene gik begyndte de mange kinoapparater, især de ældste, at blive et samtaleemne i indviede europæiske samlerkredse. De ca. 400 kinoapparater blev købt af KTAS-fond og præsenteret i Det Danske Filmmuseums udstillingslokaler i Filmhuset i København. I maj 1997 udkom et temanummer af Objektiv *Portræt af en samler...* nr.77/1997.

Kurt Petersen var ofte et midtpunkt, når det drejede sig om de levende billeder og de kinotekniske apparaters lange og spændende udviklingshistorie. Når vi havde ekskursioner til Filmmuseet eller Nordisk Film var Kurt's detejlkommentarer et plus. I hyggeligt samvær var han nærværende og altid i stand til at tilføje diskussionen en ny vinkel.

Vi er mange som ofte vil savne kinomanden's store tekniske viden, som gjorde kinoapparaterne til noget specielt - tak Kurt! FB ●

MØDERÆKKEN

Østerbrohuset - Århusgade 103, København Ø.

Torsdag 20. september

Peter Randløv indleder sæsonen med et foredrag om H.C. Andersen og stereoskopfotografene I.B. Melchior og Louise Melchior. Afstikkere til Dybbøl, Odense og København, alt fremvist i 3D naturligvis. Nyt fotografi af H.C. Andersen vil tillige blive præsenteret. Aftenen afsluttes med en omgang 'skrot'.

Middelfartmøde lørdag 6. oktober

Østergades Forsamlingshus. Østergade 35.

10:00 Formanden byder velkommen og loppe-markedet og evt. mikroudstillinger åbner. Fotografika til anvisningssalg opstilles i nummerfølge.

11:30 Fremvisning af evt. mikroudstillinger

12:00 Frokost med John's eminente specialanretning.

13:00 Foredrag om *CANON* ved Jørn Moos.

Ca. 14:30 Anvisningssalg begynder.

Ca. 15:30 Oprydning
www.objektiv.dk/medlemskab/jylland Velkommen!

Torsdag 18. oktober Ihage kamerawerk 1912-2012

Historien om grundlæggelsen af et kameraimperium vil blive præsenteret på aftenens møde af Klaus-Eckard Riess.

En serie billeder af robust tysk 'isenkram' vil blive suppleret af foredragsholderens egne erindringer.

'Skrotsalg' kan vi slet ikke undvære - fyld bordene!

Torsdag 15. november

Contarex

Niels Resdahl Jensen vil berette om Contarex kameraet's historie fra 1958-1973.

En kameraserie med usædvanlige tekniske kvaliteter og produktionsløsninger.

Vi slutter aftenen af med 'skrot' i bunkevis.

Lørdag 1. december

JULEANVISNINGSSALG

Østerbrohuset-Århusgade 103,
København Ø

Kl. 12 :00(Bemærk tidspunktet)
Årets store anvisningssalg bestyres
af Andreas Trier Mørk og Svenn
Hugo
Fotografika opstilles i nummerfølge

Nye medlemmer:

Henrik Lindemann
Højsgårds Allé 77,
2900 Hellerup.

Chr. Eklund Larsen
Primulavej 57, 1.tv.
5000 Odense C.

Leif Poulsen
Gl. Kalkbrænderivej 14, st.th,
2100 København Ø.

Hans Lavbjerg Madsen
Tjørnevang 34,
3250 Gilleleje.

Bent Pedersen
Nordre Fasanvej 180, 2.tv,
2000 Frederiksberg.

Velkommen!

**LANDSMØDE & GENERALFOSAMLING
LØRDAG DEN 20. april 2013**

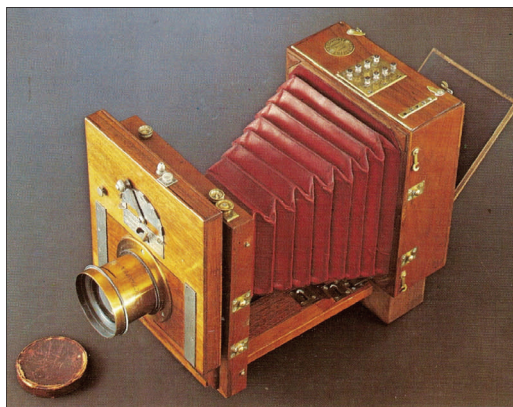
Goecker

Professional imaging
Hejrevej 37
2400 København NV
www.goecker.dk

NJAL FOTO

Njalsgade 22. Tlf.: 3254-5590
www.njalfoto.dk

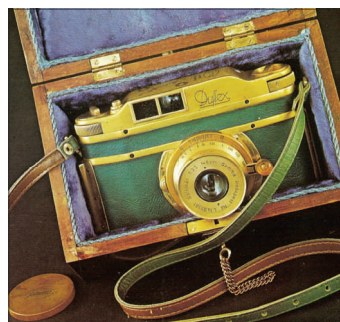
NIVÅ FOTO

Nivå Center 88
2990 Nivå
Tlf.: 4914-1804

NORTHERN LIGHT GALLERY

Køb & salg: Fotografier 1839-2010
Salg af: Opbevaringsmaterialer og fotobøger. Åkandevej 5, 2700 Brønshøj.
www.nlg.dk Adaneman@nlg.dk
Tlf.: 3860-5942

Fotohistorisk Museum

40 78 85 03

Tværgade 4, 6534 Agerskov

www.fotohistoriskmuseum.dk

Anvisningssalgsslisten til lørdag, d. 06.10.12 i Middelfart

Anvisningssalgseffekterne sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbetegnelse. Køber og sælger erlægger hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der ikke er til stede ved anvisningssalget. Ved kommissionskøb vil effekterne blive sendt pr. postopkrævning. Den, der afgiver bud for trediemand hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon, e-mail eller brev til anvisningssalgslederen: **Leif Germann Jensen, Stationsvej 22, 2640 Hedehusene**

tlf. 33 21 43 67 - e-mail: leif.gj@webspeed.dk

Kommissionsbud modtages senest 2 døgn før anvisningssalget.

Nr.	Beskrivelse	Stand	Limit	H.slag
1	Bilora Bella, (4,5 x 6, blå-grå, 127 film), m. BT			
2	Voigtländer VITO CL, m. Color-Skopar 2,8/50 og BT			
3	Voigtländer VITO BL, m. Color-Skopar 3,5/50, brugsanv. og BT			
4	Mefag Handy Box (6 x 6) (Made in Sweden, ca. 1950)			
5	Praktica B100 electronic, m. MC Pentacon 2,4/50			
6	Ernemann Film K (6 x 9 box)			
7	Kodak Vest Pocket Autographic, m. Rapid Rectilinear, griffel og taske			
8	Ihagee foldekamera (6 x 9), m. Triplex Anastigmat 6,8/10,5			
9	Bing børne-Laterna magica med tilhørende billeder			
10	Ernemann Bob 00 (6 x 9), m. Detektiv Aplanat 6,8/10,5 og org. emball			
11	Stereopticon 707 (simpelt papstereoskop)			
12	2 stk. tidlige glas-stereobilleder, ca. 8 x 17cm. (bymotiver)			
13	2 stk. tidlige glas-stereobilleder, ca. 8 x 17cm. (natur)			
14	6 stk. stereobilleder (diverse håndværkere)			
15	9 stk. stereo tissue-cards "med prikkede lys" (Versailles, Tuilleries)			
16	2 stk. stereo tissue-cards (diableries)	B		
17	Stereobetrakter (Wendell Holmes - type)	B		
18	6 stk. stereo tissue-cards "med prikkede lys" (Rom, Paris)			
19	27 stk. stereobilleder (Ravenna, Firenze, Milano)			
20	2 stk. tyske stereobilleder ("Krieg 14-15")			
21	Kine Exakta Ila præget front, m Tessar 2,8/50 alu			
22	Super Ikonta m. Tessar 3,5/75, Synchro-Compur, koblet afstandsmåler		300	
23	Retina Ib m. Xenar 2,8/50, Synchro-Compur		150	
24	Voigtländer Vitomatic IIb, Color-Skopar 2,8/50			
25	Mamiya Press 6x9 grå, m. Mamiya-Sekor F.C. 6,3/65, 65 mm søger og rullefilmsmagasin		400	
26	Rodekasse			
27	20 stk. div. numre af Leica Fotografie			
28	Exakta II (# 669047) m. Meritar 2,9/50		200	
29	10 stk. diverse fotohistoriske blade			
30	Edixa Revueflex LTL uden objektiv			
31	CINÉ KODAK MODEL B, f:3,5 lens (16mm fra ca. 1928), m. org. lædertaske		300	
32	Ernemann Heag 00 (9x12), m. Doppel-Objektiv 11/14cm.			
33	Zeiss Ikon Icarette (6 x 9), m. Novar-Anastigmat 6,3/10,5 og Derval			
34	Ica rejsestativ (lyst træ)			
35	FOCA** (defekt)	C		
36	Yashica-C (TLR), m. Yashicor3,5/80 og BT			
37	Gammel fransk teaterkikkert i etui			
38	Rollei 35T (Singapore), m. Tessar 3,5/40 og etui			
39	Zeiss Ikon Ikonflex I, m. Tessar 3,5/7,5 og BT			
40	Voigtländer (6,5 x 11), m. Anastigmat Skopar 4,5/11,4 og Compur			
41	Kodak No. 2 Beau Brownie (sort) (mangler rem)			
42	Zeiss Ikon Simplex (112/7), m. Frontar 9/14			
43	Zeiss Ikon Ikonta (521/2), m. Novar-Anastigmat 3,5/10,5			
44	Houghton Box Ensign 2-1/4 (6 x 6 fra 1930)			
45	Feininger: "Fotoskole" og "Der Schlüssel zur Fotografie von heute"			
46	2 stk. forskellige Agfa Box			
47	"Amatørfotografen", 1912 - 1919, indbundet i 6 bind.			
48	Polaroid Model 95 (- første Polaroid)	B		

Anvisningssalgsslisten til lørdag, d. 06.10.12 i Middelfart

Anvisningssalgseffekterne sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbetegnelse. Køber og sælger erlægger hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der ikke er til stede ved anvisningssalget. Ved kommissionskøb vil effekterne blive sendt pr. postopkrævning. Den, der afgiver bud for trediemand hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon eller skriftligt til anvisningssalgslederen: **Leif Germann Jensen, Stationsvej 22, 2640 Hedehusene**

tlf. 33 21 43 67 - e-mail: leif.gj@webspeed.dk
Kommissionsbud modtages senest 2 døgn før anvisningssalget.

Nr.	Beskrivelse	Stand	Limit	H.slag
49	Contax 139 QUARTZ, m. Planar 1,7/50 i org. emballage	B		
50	Pentax Espio 115M, m. 38-115 zoom			
51	Pentax MV, m. SMC Pentax-M 2/50			
52	Zeiss Ikon: "Photographie und Forschung 1937-38"			
53	Rudolf Skopec: "Photographie im Wandel der Zeiten" (fotohistorie)			
54	John Hedgecoe: "Fotografie für Könner"			
55	Polaroid Land Camera Model J66, m. lædertaske			
56	MURER'S EXPRESS X NEWNESS (magasinkamera)			
57	Ica Corrida 155, m. Extra-Rapid-Aplanat Helios 8/13			
58	4 stk. stereobilleder, (Elfelt badepiger m.m., nr.1951-1975-6189-4726)			
59	5 stk. stereobilleder, (diverse Elfelt)			
60	3 stk. stereobilleder, (fotograf Chr. Christensen, Amagertorv 31)			
61	Stereobetrakter (Wendell Holmes - type), (mangler billedholder)			
62	Rolleiflex T1 (gråt læder), m. Tessar 3,5/75			
63	Rejsekamera (tailboard-type, 13 x 18cm.) i lærredstaske			
64	Univex AF (defekt lukker)			
65	Voigtländer Bessa II, m. Color-Skopar 3,5/105 og BT			
66	2 stk. boxkameraer: Eaglet / Gevabox	B		
67	2 stk. boxkameraer: Box Tengor (756) 6x9 / Plavic 6x9	B		
68	Stereoscope (Verascope-format)			
69	Ernemann (4 x 6,5), tidligt foldekam. m. Doppel-Objektiv Serie A, + BT			
70	Flexora TLR, m. Prontor-S, Ennar 3,5/7,5 og BT			
71	Duplex 120 Stereo, m. Iperang 6,3/25 objektiver		1400	
72	Contessa Stereo, m. Tessar 6,3/55 objektiver		1100	
73	Linex Stereo (Lionel,16mm)		500	
74	Stereo Kodak 35 (brun), m. Anaston 3,3/35 objektiver		650	
75	Stereobetrakter til stereo- og postkort		600	
76	Berning Robot camera (m. højt optræk), m. Zenar 2,8/36		800	
77	Voigtländer Vitessa T, m. Color Skopar 2,8/50		1100	
78	Agfa Flexilette (to-øjet), m. 2,8/45		600	
79	Yashica Rapid (halv-format), m. 2,8/28		450	
80	Super Ikonta, m. Novar 3,5/10,5		1200	
81				
82				
83				
84				
85				
86				
87				
88				
89				
90				
91				
92				
93				
94				
95				
96				

BESTYRELSE & REDAKTION

Formand:

Svenn Hugo
Orebyvej 27.
4990 Sakskøbing.
Tlf: 5470-5595
Vildmanden@email.dk

Næstformand & anvisningssalgsleder:

Leif Germann Jensen
Stationsvej 22,
2640 Hedehusene.
Tlf: 3321-4367 (mellem kl. 10-11)
Leif.gj@webspeed.dk

Redaktør:

Flemming Berendt
Krogholmgårdsvej 29,
2950 Vedbæk.
Tlf: 4589-2496
dfs@post.tele.dk
www.objektiv.dk

Kasserer:

John C. Mikkelsen
Kystvejen 42,
5466 Asperup
Tlf: 6448-1021
jcm.mik@gmail.com
Giro konto nr. 150 6447
SWIFT-BIC: DABADKKK
IBAN: DK35 300000015064 47

Bestyrelsesmedlem:

Svend Erik Jeppesen
Skovvej 17,
2950 Vedbæk.
Tlf: 6150 2124
sej8270@yahoo.dk

Webmaster & møder vest for Storebælt

Leif Johansen
H.C. Andersensvej 7,
6100 Haderslev.
Tlf.: 7452-6038
leif@dagnyleif-johansen.dk

Økonomi & adresseændring:

Kontingent: Danmark kr. 350,- Norden og øvrige
Europa kr. 375,-
Adresseændring: jcm.mik@gmail.com
Tlf.. 6448-1021
Medlemsperiode: 1. januar til 31. december.

Girokort fremsendes i december.

Indmeldelse pr. 1/10-31/12 kr. 85,-
Objektiv udsendes i april/september og december/
temanummer.

Anvisningssalgsbetingelser:

Tilmelding af fotografer pr. post eller E-post senest
1. marts, 1. august og 1. november.

Henvendelse: Leif Germann Jensen, Stationsvej 22,
2640 Hedehusene

Tlf.: 3321 4367 (mellem 10-11).

Medlemmer kan fremsende BUD pr. tlf. brev eller E-
post Leif.gj@webspeed.dk

Medlemskab af DFS er obligatorisk for deltagelse i
anvisningssalg. Sælger og køber betaler hver 12,5%
i salær til DFS.

Møder i København & Middelfart

I København: Den 3. torsdag i månederne september-marts kl: 19:30
Østerbrohuset Århusgade 103. 2100 København Ø.

I Middelfart : Østergades Forsamlingshus. Østergade 33.
5500 Middelfart

Møder: Møder i april, oktober og januar.

Anvisningssalg afholdes ved generalforsamlingen i Middelfart i april,
samt vest for Storebælt i september/oktober.

Desuden i København i december.

Loppemarkeder afholdes i januar/februar samt samt april og oktober.

DFS hjemmeside:

www.objektiv.dk

Indholdsfortegnelse for Objektiv indtil nr.115: www.objektiv.dk/
objektiv/objall.htm

Database over alle artikler i Objektiv:

www.objektiv.dk/objektiv/startbase.php

Æresmedlemmer:

Flemming Berendt
John Philipp

Følgende har bidraget med materiale og andet:

Danmarks Fotomuseum, Københavns Museum ,

DVD registranten over stereoskopbilleder og F. Berendt (arkiv)..

Redaktionen gør opmærksom på at skribenter til artikler IKKE er an-
svarlige for fejlfortolkninger og oplysninger der hidrører fra dokumen-
ter, artikler eller bøger. Indsendt materiale er underlagt bladets layout.

Alle rettigheder forbeholdes. Mekanisk, fotografisk eller anden gengivel-
se af skriftet, samt dele deraf, er KUN tilladt efter skriftlig tilladelse fra
Dansk Fotohistorisk Selskab. No part of this publication may be repro-
duced in any form without permission in writing from DFS.
Copyright 2012. ISBN 0107-6329.

Tryk: Strandbygaard Grafik A/S.
Trykkerivej 2. 6900 Skjern.

24×36
mm

Die Kamera
für Wissenschaft
und Technik

EXAKTA *Varex*

IHAGEE-KAMERAWERKAG · DRESDEN A16

PHOTOGRAFICA

SKINDERGADE 41 · 1159 KØBENHAVN K · TEL. 33 14 12 15 · WWW.PHOTOGRAFICA.COM

